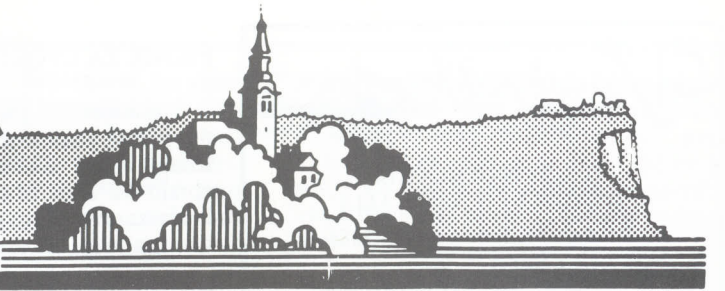

Vestnik

»MESSENGER« GLASILO SLOVENCEV V AVSTRALIJI

“Registered by Australian Post —
Publication No. VAW 1215”
CATEGORY A

Letnik XXXIV Številka 3

MAREC 1989

PODPIRATI SAMI SEBE

Skozi vroče, posebno letos, avstralsko poletje smo si več ali manj privoščili malo oddiha od vsakdanjega dela in skrbi. Tudi naše kulturne prireditve po naših ustanovah in centrih so ob tem času imele nekaj zaslužnega odmora. Čas pa prinese trenutek, da tudi ob takih primerih zaživi nekaj kulturno bogatega na naših odrih, če nas obišče kakšen umetnik.

Z mesecem marcem so naše kulturne dejavnosti zopet na svojem tekočem tiru. Prireditelji so se na to, kar se bo dalo skozi leto zaslediti, pripravljali že med odmorom. Nekatere redne prireditve so znane vnaprej, a z nekaterimi pa organizatorji raje malo presenetijo. Kakršna koli je že prireditev, je za organizatorja prva skrb najti zaželene nastopajoče.

Če pomislimo, da sejalcu ni skrbeti za seme, če je bila lanska letina obilna; smo še pred leti o slovenski besedi med našo mladino podobno primerjali. Danes pa vidno opazamo, da nam semena primanjkuje.

Koliko izseljenska mati in oče vložita truda in ljubezni, da odgojita seme lastne pripadnosti, se tega žal kaj malo zavedamo. Biti starš in hkrati učitelj svojega materinega jezika v tuji deželi, oziroma v otrokovi domovini, ni lahka naloga. Se pravi: biti zvest svoji krvnosti in hkrati tudi vzljubiti novo deželo, pomeni: služiti dvema različnima gospodarjema. Ker pač nova dežela nudi dobrine materializma, se raje držimo le te strani, pri čemer pa popuščamo trdnost svoje narodne zvesti.

Zato pa: ko bodo naši požrtvovalni organizatorji s svojimi nastopajočimi pripravili kakšen kulturni program v tem ali onem slovenskem domu ali v verskem središču, podprimo jih s tem, da se udeležimo prireditve v čim večjem številu. Prazni sedeži v dvorani nastopajočim na odru ne dajejo pozitivnega poguma, pri čemer pa nosi posledice naša materina beseda.

Vedimo pa tudi, da ravno sedaj, ko je naša rodna Slovenija potisnjena v preizkušnjo asimilacije lastnega imena, ji mala Slovenija v svetu stoji dobrodošlo v oporo z zvestobo svoje narodne identitete.

IVAN LAPUH

NEODVISNO GLASILO
SLOVENCEV V AVSTRALIJI

P.O.Box 56, Rosanna, Vic. 3084
Tel.: 436 5238

Lastnik - Publisher
SLOVENIAN ASSOCIATION
MELBOURNE

P.O.Box 185, Eltham, Vic.3095

Uredila - Edited By: Vida KODRE

Upravni odbor: Peter Mandelj (administracija),
Vida Kodre (tajništvo), Vasja Čuk (tehnično
oblikovanje), Milena Brgoč (odprava), Anica
Markič (dopisovanje), Sandra Krnel (angleška
stran - english section), Jana Lavrič (knjižo-
vodstvo). Redni dopisovalci: Ivan Lapuh,
Helena Leber, Ivo Leber, Marijan Peršič, Derry
Maddison, Anica Markič, Marijan Lauko.

Tisk - Printed By:
D.&D. PRINTING

Cena izvoda - price: 2 dollars per copy
Letna naročnina - annual: Australia 20.-,
Overseas \$ 32.00

Vaše prispevke pošljite najkasneje do 5. v mese-
cu. Rokopisov in nenaročenih fotografij ne
vračamo. Za podpisane članke odgovarja pisci
sam.

PIKNIK ZA UPOKOJENCE

Upokojenska družina SDM se je podala
na piknik na posestvo Milke in Tonija
Knap. Kljub deževnemu vremenu se je
zbralo 32 oseb. Milki in Toniju zelo lepa
hvala za vso gostoljubnost. Gospej Hart-
man pa hvala za organizacijo za ves trud.

ROJSTNI DAN

Suzani Prosenik in Mariji Vučko vse
najlepše za vaju 21. rojstni dan, ki ga sla-
vita v naslednjih nekaj tednih. Naj vama
bo naklonjena sreča.

POROČILA STA STE...

Sonji Cvetko in Markotu Sušelj obilo
sreče na novi življenjski poti, katero sta
si izbrala. V soboto 4. marca sta se poro-
čila in si obljubila zakonsko zvestobo
pred oltarjem Svetega Cirila in Metoda v
Kew.

IN ŠE ENA ČESTITKA!

Vsem bralcem Vestnika pa vesele Veli-
konočne praznike!

Anica MARKIČ

ZA SMEH IN RAZVEDRILLO

Ze smo v mesecu približajočega se pomembnega dogodka. V Vestnikovem odboru smo se že na začetku leta odločili, da bomo morali naše finančno stanje popraviti, saj gre za nakup novega pisalnega stroja in nekaj manjkajoče pisarniške opreme. Zato smo se v ta namen z vso vneto in na veliko začeli ukvarjati s pripravljanim "senzacionalne" slovenske humoristične prireditve z naslovom Veseli večer pod lipovim listom, katere se že nekaj Slovencev veseli in na katero komaj čakajo. Ta večer smo si izbrali tudi v primernem mesecu aprilu, katerega že samo ime napoveduje, da gre za mesec smeha, šal in potegavščine. Program bo vseboval več humorističnih točk, s katerimi vas bomo popeljali v svet smeha in veselja.

Za strokovno in tehnično izpeljavo smo zaprosili za pomoč slovenska radijska napovedovalca Elico RIZMAL in Derryja MADDISON-a, za dobre šale SLOVENSKE HUMORISTE iz Melbournu in okolice, za ples pa zadolžili ansambel KARAN-TANIJO.

Upamo, da bomo s tem razveselili srca vseh poslušalcev in da bo vsak po svoje in skupno užival na tem večeru. Pridite v soboto 29. aprila ob 19.30 uri (ali ob sedmih in pol zvečer) na elthamski hribček, 82 Ingrams Road, Eltham.
Lep pozdrav in nasvidenje do takrat!

Vida Kodre

SLAVENIJA

HA-HA-HA

HO-HO-HO

VESTNIKOV ODBOR

prireja in vabi vse SLOVENCE,

da se udeležijo zabavne in plesne prireditve z naslovom

VESELI VEČER POD LIPOVIM LISTOM

ki bo dne 29. aprila 1989 s pričetkom ob 19.30 uri v prostori-
h Slovenskega društva Melbourne na Elthamu.

Pripravljen je pester zabavno-humoristični program, bogat sre-
čelov, nagradne igre, minimalna vstopnina in še in še. Ansambel
KARANTANIJA bo poskrbel za ples.

Ves dohodek bo namenjen za nabavo novega pisalnega stroja
in dodatno pisarniško opremo, ki je nujno potrebna pri izda-
janju našega in vašega časopisa.

Vse najboljše in lep pozdrav do takrat!

Vljudno vabljeni!

PODPRITE VESTNIK

KUPITE - BERITE

VESTNIK

SLOVENSKO DRUŠTVO MELBOURNE

vas vabi

v soboto 8. aprila 1989 ob 7.30 zvečer na prireditvi

KMEČKI VEČER

Če želite rezervirati, kličite Maksa Hartmana na 850 4090

Anico Markič na 876 3023

Zabaval vas bo dobro poznani ansambel VEČERNI ZVON.

Pridite!

ZAPUSTIL NAS JE....

V nedeljo 12. februarja je v pozni uri
zvečer umrl naš ustanovni član in prija-
telj gospod Ivan MALJEVAC. Zapustil
nas je v najboljših letih, saj jih je imel
komaj 54.

Ivan je prišel kot mnogi od nas v to
našo novo domovino Avstralijo. Pridno
je delal, se poročil in ustvaril svojo
družino. Dom so si zgradili v East
Keilorju, kjer je tudi umrl. Rad je de-
lal in pomagal v klubu Jadran. Bil je
pravi prijatelj in družabnik, saj to je
bilo tudi vidno na njegovi zadnji poti
na pokopališču v East Keilorju. Prija-
telji iz vseh krajev so prišli, da se pos-
lovijo na njegovi zadnji poti. Moški
pevski zbor Jadran je zapel Ivanu v
slovo žalostinko.

Pokojnemu Ivanu želimo miren
počitek v tej naši avstralski zemlji, v
kateri je preživel mnogo srečnih let.
Njegovi ženi Amaliji, sinovoma Joško-
tu z družino ter Ediju pa naše globoko
sožalje. Prav tako njegovi mami in so-
rodnikom v domovini.

Odbor in vsi člani kluba JADRAN

Penca Henderson & Assoc.

Lastnik: Stanko Penca in Gary Oder

518 Sydney Rd., Brunswick, Vic.
Tel.: 387 7055

nudi poklicne usluge in nasvete
v vseh vaših davčnih obveznostih

MLADINSKI DAN NA JADRANU

Posebno slavnostno prireditev z naslo-
vom Mladinski dan Jadran so 18. marca v
SPSK Jadran Diggers Rest pripravili v
počastitev 10. obletnice odkritja spome-
nika Otonu Župančiču.

Prireditve je vsebovala kulturni program,
ki sta ga vodila in povezovala Sandra Is-

kra in Boris Iskra, nastopali pa so otroci
s svojimi recitacijami, petjem, igranjem
in folklornim plesom. Nastopajoči so
bili iz različnih slovenskih društev.
Tudi pevski zbor Jadran je zapel na sa-
mem začetku in koncu programa.
Večer se je nato zaključil s plesom,
za katerega je poskrbel ansambel Ka-
rantanija.

Vida Kodre

Prejeli smo...

Spoštovani!

Ko sem prečital v februarjski številki
Vestnika v rubriki "Pisma bralcev..." pis-
mo, v katerem je rečeno, da je bilo mož-
no "... brati v Vaši prvi številki, da hoče-
te postati neodvisen in manj diletantski
list, kot je bil prejšnji Peršičev...", mi se-
veda ni bilo čisto prav. Ko pa sem prebral
ime pisca - S. Andrejašič - mi je odleglo,
kajti poznam ga že precej let. Pa mi je ta-
koj poletela misel k Prešernovemu sonu-
tu, v katerem slikar Apel pravi: "Le čev-
lje sodi naj kopitar!"

Toda ne maram biti krivičen. Sicer res
poznam g. Andrejašiča, toda ne morem
reči, da poznam tudi njegove talente.
Morda jih ima tudi take, katerih dosedaj
nisem mogel opaziti. Mogoče pa je res
tak izvedenec, da ima pravico presoditi
kaj je diletantsko in kaj ni. Kajti beseda
diletantski in sploh celega stavka, kate-
rega navajam zgoraj v narekovajih, v prvi
številki, ki je nisem več jaz uredil, nisem
mogel zaslediti. Mogoče imam jaz drug
Vestnik. Če pa imam istega, katerega na-
vaja g. Andrejašič, potem pa je zelo nep-
ravilno, da polaga v usta uredništva besede,
katere je sam skoval.

Da ne potratim preveč papirja, naj h

koncu pribijem le še sledeča dejstva:

Vestnik nikoli ni bil Peršičev, ampak
lastnina SDM. Peršič, navzlic temu, da je
vložil dolge ure v pripravo vsake številke
Vestnika ne bi zmožal vsega posla opravi-
titi sam in bi Vestnik že zdavnaj zamrl,
če ne bi bilo zveste pomoči mnogih še
živih, pa tudi že pokojnih in narodno za-
vednih sodelavcev. Med temi zvestimi so-
delavci pa ni bilo nikogar z imenom
Andrejašič. Pa bi nam tudi njegova po-
moč bila dobrodošla.

V vsem času, ko sem opravljal ured-
niške posle Vestnika, sem se dobro zave-
dal, da je Vestnik le na taki višini, katero
smo kot neprofesionalci pač najbolje
zmogli. Vestnik je kljub njegovemu "di-
letantstvu" zdržal preko trideset let in
iz vsega srca želim, da bo še dolgo živel
med Slovenci v Avstraliji. Prav tako iz
srca želim, da se bo sčasoma njegova kva-
liteta še izboljšala. In se bo, če bodo tisti
naši ljudje, ki se res razumejo na priprav-
ljanje časopisov pričeli nesebično sode-
lovati. Tistim pa, ki nimajo kvalifikacij
pa naj še kar naprej velja po Prešernu:
LE ČEVLEJE SODI NAJ KOPITAR!

Marijan PERŠIČ

PACO PLASTER

Specialising In
EXTENSIONS
RENOVATIONS
NEW HOMES

-No Job Too Small-

ALEX

Ph.018-322-373

Ah 300-1683

Spoštovani!

Teško, težko sem pričakovala dan, ko
Vam bom napisala veselo novico, da sem
dobila stroj, da se mi bo uresničila ta mo-
ja neuresničljiva želja. Mislila sem, da
tega dne ne bo. Pa je le prišel! Vsa vesela
Vam sporočam, da sem stroj že dobila.
Je ravno tak kakršnega potrebujem in sem
si ga želela. Ne vem kako naj Vam izrazim
mojo zahvalo, mojo hvaležnost za vso va-
šo dobroto, katero ste mi izkazali in mi
toliko in tako nesebično pomagali.
Nisem verjela, da so na tem svetu še
ljudje, ki prisluhnejo človeku v stiski, da
so še ljudje s čutečim srcem in dobrimi
rokami.

Lepo prosim, sprejmite vsi mojo iskren-
no zahvalo, obogatili ste mi življenje, mo-
ja dan in noč sta sedaj lepša, vrednejša,
vsem vam želim zdravja in miru, kajti le
tako je lahko človek srečen.

Še in še, lepa, lepa hvala, bodite in
ostanite zdravi, dobri.

To Vam želi Metka s starši

Metka ŠKERJANEC

Poslušamo, beremo, doživljamo - iz meseca v mesec...

Grmi! Grmelo bo danes, jutri in pojutrišnjem

Tako je nekega dne napovedal hrvaški napovedovalec na radiu 3 EA. S svojim vremenskim oznanilom ni mislil na nič drugega kot na vreme pred dolgim Moomba vikendom v Melbournu. Kljub temu se je prognoza v prenesenem smislu manifestirala tudi v družbeno-političnem življenju naših obeh domovin.

Nad glavo povprečnega Avstralca so grmele nove obrestne mere kreditov za nakup hiš, ki so se končale pri številki 16%. Sydneyčani so zaman iskali kapljico čistega morja, Rushdijev roman "Satanski stih" je prenesel grozljivo islamskega sveta: usmrstitev avtorja, v avstralsko atmosfero.

V preteklem mesecu se je "zasvetilo" dobitnikom 31-tega "Logie Awards-a", nagrade avstralskim TV "asom", vsakodnevni gostom v naših domovih. Osebnost leta Daryl Somers.

Na avstralskem tržišču se bodo na prehrabnih izdelkih kaj kmalu pojavile nalepke z napisom: National Heart Foundation Approved - ki bo označeval hrano, ki vsebuje manj holesterola, soli in maščob in je seveda vse bolj primerna in namenjena predvsem srčnim bolnikom in vsem tistim z zvišanim holesterolom.

V Sydneyju pa so že začeli preizkušati novo zdravilo z imenom UROKINOSE, ki topi krvne strdke. Krvni strdki namreč povzročajo srčni napad. V nujnih primerih pa ga bodo lahko že uporabljali usposobljeni medicinski tehniki v rešilnih avtomobilih, seveda se bodo poprej telefonsko posvetovali z zdravnikom-specialistom.

V Avstraliji vsako leto žal pozabljamo na 8.marec - Dan žena. Zato nam je ta praznik čestital ljubljanski poročevalec preko radia 3 EA na slovenski oddaji. Povedal nam je tudi, da doma moški slavijo 10.marec - Dan mučenikov in na ta dan dobijo krono in kakšno suho slivo, ženske pa jim izrekajo sožalje.

Sredi marca so v Avstraliji zagrmeli avstralski Albanci. Nekaj stotin jih je na melbournskih demonstracijah zahtevalo od avstralske vlade, da posreduje pri Združenih narodih ter se tako zavzame za Kosovo. Demonstranti so simbolično zaž-

gali lutko Slobodana Miloševića (srbskega voditelja), pred samimi demonstracijami pa je nekdo polil ograjo jugoslovanskega konzulata z rdečo barvo. Organizator demonstracij je poudarjal, da je v Jugoslaviji 75 % vseh političnih zapornikov albanske narodnosti. Kdo koga izseljuje? Albanci Srbe in Črnogorce ali obratno? Jaša Zlobec v nekem svojem članku pravi, da so v petdesetih letih s Kosova na silo izselili v Turčijo več sto tisoč Albancev (mnogi Kosovci danes čakajo na vize za Turčijo). Zlobec nadaljuje v svojem članku: "Danes nekatere Jugoslovane moti albanska nataliteta, saj njihove družine štejejo tudi po deset otrok. Zato so v Makedoniji v tetovski občini sprejeli vrsto rasističnih zakonov. Ukinili so zdravstveno in socialno zavarovanje za tretjega otroka v družini. Popzaprli takorekoč vse srednje šole za albanske dijake, tiste starše pa, ki so protestirali obsodili na kazni od pet do deset let zapore.

In dogajanja na Kosovem v mesecu februarju in marcu!

"Mesto je poslušalo, kako so drhtela tla" je pisal ljubljanski Telex. In "Živi zakopani v grobnice resnice". Zgodila se je vojaška, tankovska okupacija Kosova. Kot posledica gladovnih stavk rudarjev. Pa ni ostalo samo pri tankih, aretirali in pozapri so na stotine Albancev, med njimi tudi Azema Vllasija. Svet in predvsem Slovenija in Hrvaška so ostale zapredeni.

Pregovor pravi: Narod, ki ni strahopeten ne propade! In zgodila se je zgodovina. 27. februarja v Cankarjevem domu v Ljubljani so se morda prvič v zgodovini zbrali vsi skupaj in sicer poleg komunistov s Kučanom na čelu, še 22 ostalih nekomunističnih organizacij, vključujoča tudi delegacija slovenske cerkve. S skupno izjavo, protestnimi podpisi, uperjenimi proti početju Srbije pa so se še bolj zamerili Srbom. Korenine sovraštva so se razširile. Agencija Reuter poroča, da so predstavnikom tiska na Kosovem postavili omejitve, Srbi pa na tem področju še posebej grobo postopajo s slovenskimi novinarji. Beograjski časopis Politika še kar naprej širi sovraštvo in laži o Sloveniji. Iz Beograda prihaja tudi demagoška trditve, da je slovenski narod dober, le politiki so zanič. In podobno. Ne le, da v Beogradu vse manj kupujejo slovensko blago, kar pravi dalje ljubljanski poročevalec iz časopisa Delo

iz Ljubljane piše "Slovenec ne damo svinj". Vozniki ABC Pomurka so se namreč vrnili v Mursko Soboto iz Stare Pazove ... prazni! Za njimi je prišel telegram-pogoj, češ naj se najprej postavijo proti svojim slovenskim politikom, šele nato lahko dobijo prašiče. Tako torej, če ne gre zlepa, bo šlo pa zgrda.

In jugoslovanska ekonomija? Zunanji dolgovi se vrtijo okrog 20 milijard ameriških dolarjev, inflacija znaša okrog 340% in kdo ve kolikšna še bo, saj bo po mnenju nekaterih strokovnjakov v Jugoslaviji dosegla številko 1000.

In nova jugoslovanska vlada je "prigrmela" v pravem pomenu besede. Kot smo izvedeli iz novic iz domovine ni pomembno to, da je novi predsednik Zveznega izvršnega sveta (ZIS) končno Ante Marković, za katerega sta bili Slovenija in Hrvaška; v tem trenutku je zelo pomembno, da je dobil stolček ministra za notranje zadeve Petar Gračanin, bivši predsednik SR Srbije in general v pokoju - z njim je v Jugoslaviji utrjena srbska nemoč. Tako je vlogo Gračanina v novi mini vladi devetnajstih članov, (namesto dosedanjih devetindvajsetih) komentiral beograjski dopisnik Reuterja Peter Hamfri. Ante Marković se je odločil za dva podpredsednika in to sta Aleksandar Mitrović in Slovenec Živko Pregelj. Sekretariat za promet in zveze bo v prihodnje vodil Jože Slokar, tudi iz Slovenije.

Do mitingov marca letos v Sloveniji ne bo prišlo - tako je izjavil predsednik Socialistične zveze Slovenije, pridružili pa so se mu še ostali. Za mitinge s takšno vsebino kot so bili v Črni gori se namreč zavzema kosovski organizator teh zborovanj Šolević.

Ljubljansko Delo je izvršilo telefonsko anketo med 350-timi ljudmi v Sloveniji in ugotovilo ali so za ali proti mitingom v Ljubljani. 77,5 % jih je odgovorilo negativno. Ali mislijo, da so mitingi koristni - jih je 80% odgovorilo NE. Sicer pa pri tem beograjski novinar sklepa rezultat iz naslednjega razloga, češ, da je 96% anketiranih bilo Slovencev, ostalo pa drugi pripadniki jugoslovanskih narodov in narodnosti.

20.marca sta ostala za člana predsedništva Jugoslavije dva kandidata, Dr. Janez Drnovšek, ekonomski izvedenec in član slovenske delegacije v Zvezni skupščini ter ing. Marko Bulc, predsednik Slovenske gospodarske zbornice. In, ker je za predsednika predsedništva Jugoslavije zdaj na vrsti Slovenec, torej Bulc ali Drnovšek. O tem se bo slovensko ljudstvo izjasnilo 2.aprila letos na neposrednih taj-

nih volitvah. Izvoljenega pa bo seveda morala potrditi še Slovenska skupščina.

Kučan-Smole-Stanovnik so preko katerih anket v Sloveniji dobili večino glasov. To naj bil bil odgovor v potrditev vsem tistim, ki želijo zamenjati vodstvo v Sloveniji.

Poleg vsega jugoslovansko ljudstvo še vedno najbolj zanima, če se bodo s prihodom nove vlade povečale plače. Saj je bila povprečna plača v Sloveniji 1.337.081.-dinarjeve.

Svetovni tisk komentira dogajanja v Jugoslaviji različno. Pravilno rešitev za mednarodne spore vidi malokdo. Tako piše "Die Welt", da "demonstracija tankovskega komunizma" gotovo ni pot reševanja narodnega vprašanja.

"Journal de Geneve" piše: "Srž razprav v Jugoslaviji je večna nestrpnost med Srbijo in drugimi deli federacije, ki imajo dober zgodovinski spomin. Zato se tudi spominjajo hegemonističnih teženj iz polpretekle zgodovine, dvomi so vse hujski, dodatno pa jih podžigajo politične ambicije enega človeka - Slobodana Miloševića."

"The Economist" pa poudarja, da se v Sloveniji in na Hrvaškem bojijo, da bo Milošević obnovil srbsko dominacijo. In na koncu zanimive misli dekana ljubljanske Fakultete za sociologijo in novinarstvo Dr. Ernesta Petriča: "Svet zanima predvsem to, da Jugoslavija ne bi postala krizno območje, možna točka konfrontacije, v katero bi lahko potegnili tudi druge. Zanima jih še, da Jugoslavija redno plačuje dolgove... in kako imajo radi nas Slovence! Razmislimo o odnosu do Slovencev na Koroškem, v Benečiji in Trstu..."

Zaigramo še malo na kulturne note... V Sloveniji je februarja letos izšla nova dokumentarna kasetna s pesmimi najpomembnejšega slovenskega lirika Srečka Kosovela. Umetniška beseda z zvočnimi efekti - visoko kvalitetna stvaritev.

Izšla je tudi kasetna "Vize z onega sveta" - godci iz Rezijske, ki jo je izdala založba Druga godba. Na tržišču je tudi nova knjiga Kuntnerjevih pesmi "Koprive". Ena od njegovih pesmi: "Hudič se mudi v moji deželi Nihče ga ne more tajiti, nihče se skrivi pred njim...."

.....
Verni so opustili molitve, neverni pričeli moliti. Vendar zaman. Nihče se ne da spremeniti. Zaman, kakor ta tožna pesem, kakor po toči zvoniti."

Prispevke uredila Stanka GREGORIČ

PRIZOR IZ UROŠEVCA - Obračuni med miličniki in demonstranti so bili najhujši v soboto (Telefoto: Tanjug)

V Uroševcu aretirali 146 ljudi

UROŠEVAC, 26. marca (Tanjug) - Med tridnevnimi demonstracijami v Uroševcu so varnostni organi aretirali 146 ljudi, proti 64 pa so uvedli kazenski postopek. Petintridesetim polnoletnim osebam so izrekli po 30 dni zaporne kazni, štirim po 60 dni in jih nemudoma poslali na prestajanje kazni. Za sedem polnoletnih oseb postopek še

teče (zbirajo gradivo za sprožitev kazenskega postopka).

Osmim mladoletnikom so izrekli po petnajst dni zaporne kazni, dvema pa vzgojni ukrep - poostren nadzor; proti osmim mladoletnikom postopek še teče. Med sovražnimi demonstracijami je bilo ranjenih 14 miličnikov, od teh dva nevarneje, medtem ko od demonstrantov ni še nihče prosil za zdravniško pomoč v zdravstvenem domu. Uradnih podatkov o tem, ali so organizatorji demonstracij znani, še ni.

Vizumi razdelili ZRN

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BONN, 26. februarja - V Bonnu so včeraj sporočili, da se bo zvezni sekretar za zunanje zadeve Budimir Lončar v ponedeljek v zahodnonemškem glavnem mestu sešel z zunanjim ministrom Genscherjem in se z njim pogovarjal o načrtovani uvedbi vstopnih vizumov za jugoslovanske državljane.

Lončar prihaja v Bonn v trenutku, ko je vladna desnica sredi akcije, v kateri skuša uresničiti kar največ tistih svojih zahtev, ki so v zadnjih dveh letih obtičale v predalih zaradi odpora ali pa mlačnosti liberalcev in pa levega krila krščanske demokracije po drugi strani pa tudi v trenutku, ko so se začeli oglašati tudi tisti deli zahodnonemške javnosti, ki vidijo v uvedbi vizumov bodisi nenacionalno ravnanje bodisi ravnanje, ki je v nasprotju z zahodnonemško zunanjo politiko, ali pa poskus vladne desnice, da ravnatežje sil v koalicijski prestavi v svoj prid. Poslanec Gerster (CDU), ki je avtor kataloga ukrepov,

med katerimi je tudi uvedba vstopnih vizumov za jugoslovanske državljane, je minuli teden že napovedal, da bo njegova delovna skupina v kratkem pripravila tudi predloge za spremembe celotnega prava za tužce. Gre za tematiko, ki jo desnica že dolgo potiska na dnevni red, pri čemer naj bi bilo pravo za tužce zasno-

● Zveza zahodnonemških sindikatov (DGB) je izrazila »nerazumevanje« za namero bonške vlade, da uvede vize za Jugoslovane. Zavzela se je za skupne ukrepe vlad obeh držav, ki naj bi preprečili zlorabo pravice do azila.

vano tako, da bi po eni strani plačilo posepevalo asimilacijo, po drugi pa neasimilirane tužce hitro izločalo in jih vračalo v domovino. Pod konec tedna so liberalci popustili tudi zastran drugega velikega kataloga vladne desnice, to je zastran poostre ukrepov, s katerimi država brzda izraze

● Medtem gre vladni koaliciji vse slabše. Kar dva inštituta za povpraševanje javnega mnenja - Allensbach za Bild am Sonntag ter Emnid za Der Spiegel - sta ugotovila, da je cena vladne koalicije padla, kot še nikoli doslej. Na vprašanje, koga bi volili, če bi bile volitve to nedeljo (tako imenovano nedeljsko vprašanje), se je za CDU/CSU odločilo 35 odstotkov povprašanih.

političnega nezadovoljstva. Gre za uvedbo predpisov, na podlagi katerih bo moč kaznovati za krinkane demonstrante, ter za uvedbo skrajno sporne kronke priče, ki je v anglosaškem pravu znana kot priča, ki je v zameno za odpust kazni pripravljena pričati zoper svoje sosterilce.

MARJAN SEDMAK

Iz časopisa DELO.

VALERIJAN JENKO

ŽELIM SI, DA BI SLOVENCİ V AVSTRALIJI ZNALI BOLJ SKUPAJ DRŽATI

Na misijonsko nedeljo smo v slovenski cerkvi v Merrylandsu praznovali in se ob tej priliki spomnili p. VALERIJANA JENKA ob 25.letnici njegovega prihoda v Sydney. Takole je potekal najin pogovor.

– Kdaj ste bili rojeni?

Rodil sem se 6. januarja 1926. leta v Ljubljani v Šiški. V družini nas je bilo sedem otrok. Tri sestre in dva brata še živita v Ljubljani. In seveda moja 92-letna mamica. Očeta smo pokopali leta 1970.

– Kako je zorel vaš duhovniški poklic? Že kot otrok sem zelo rad hodil v cerkev. Posebno k blagoslovu ob sobotah zvečer. Z dvanaestimi leti sem postal ministrant. Vsako nedeljo sem bil pri vseh Sv. mašah od petih zjutraj do enajstih dopoldan in še popoldan sem prišel nazaj v cerkev k blagoslovu. Pomagal sem tudi mežnarju pri zvonjenju. Že ko mi je bilo trinajst ali nekako štirinajst let sem si kot ministrant želel, da bi postal duhovnik.

– Kako je potekalo vaše šolanje? Po končani štiriletni meščanski šoli, sem opravil enoletni Kristofov trgovski tečaj in pozneje privatne izpite za gimnazijo. V času italijanske okupacije pa me je oče spravil na železnico, kjer sem opravljal razna dela eno leto. Nato sem odšel v Novo mesto v noviciat. Začela se je vojna in ob nekem hudem bombardiranju smo zbežali v Pletenje h kurtizijanom, kjer smo bili eno leto. Kot klerik sem nato prišel v Ljubljano k frančiškonom, ter nadaljeval študij do leta 1945, ko nas je vojna vihra pregnala iz domovine v Avstrijo, kjer sem ostal tri leta. 1948. leta me je provincial Dr. Herič povabil v Italijo in mi od tam priskrbel dokumente za potovanje v Ameriko, kjer imamo frančiškani svojo podružnico.

– Torej ste že leta 1949. postali izseljenec? Da, tako je. Ravno pred Božičem leta 1949. sem prišel v Ameriko, ter začel bogoslovne študije, ki sem jih končal 1952. leta, ko sem bil posvečen v duhovnika v Chicagu. Novo mašo sem imel na ameriških Brezjah v Lemon-

tu in istočasno so se moji starši in sorodniki udeležili Sv. maše v Ljubljani na Rožniku. Bilo mi je hudo, da ni nihče od domačih bil prisoten na moji novi maši.

P. Valerijan Jenko

– Kot mladega duhovnika, kam vas je vodila pot? Najprej sem bil za osem mesecev poslan na slovensko župnijo Sv. Jurija, kjer sem se srečal s p. Bazilijem, ki je zdaj v Melbourne. V Lemountu sem mu pomagal pri urejanju revije Ave Marija. Revijo sva skupaj urejala tri leta od 1953. do 1956. leta. Leta 1956 pa je p. Bazilij odšel v Avstralijo in revijo sem urejal sam do leta 1959. Nato me je pot vodila v Pensilvanijo, kjer sem bil nastavljen za kaplana pri Sv. Tereziji. Ostal sem tam do leta 1963.

– Kot vidim ste v Ameriki imeli veliko dela, kako, da vas je pot zanesla v Avstralijo? Pokojni oče Bernard je že od leta 1955 prosil za pomoč in tako sem se leta 1963. odločil, da se njegovi prošnji odzovem in tako sem 23. oktobra 1963 pristal v Avstraliji.

– Kakšno razliko ste opazili med slovenskimi izseljenci v Ameriki in Avstraliji? Razlika je bila velika. V Ameriki so bili izseljenci starejši, begunci izpred prve svetovne vojne in so si že zgradili svoje cerkve, šole, dvorane, klube in društva, ter imeli svoje naselbine, trgovine in časopise. V Avstraliji pa je bila imigracija mlajša in njihovo delo pionirsko. Tu so šele začeli z gradnjami svojih cerkva in društev. Rojake sem največ obiskoval v hostelih.

– Ali se iz tistega časa spominjate česa posebnega? Oh, seveda, res mi je nekaj smešnega prišlo na misel. Ko me je p. Odilo vozil okrog, ter mi predstavljal rojake, me je ob neki priliki takole predstavil: "Tole je pa naš novi p. Valerijan. Jaz lahko pijem vino, on je pa še tako mlad, da mu lahko date piti mleko!"

– Ali ste tudi p. Bernardu kaj pomagali pri urejanju "Misli"? Ne, pač pa sem pisal rubriko, kot jo še dandanes "Izpod sydneyjskih stolpov" in ker sem bil preobširen sem začel izdajati svoje četrtletno glasilo "Rafael", ki ga še danes dobivate po domovih. In ko sva se s p. Bernardom nekoč nekam peljala, sem mu v avtu pomolil listič "Rafaela", ki ga je prelistal, nekaj malega prebral, nato pa ga zagnal skozi okno. Rekel sem mu, da je prepovedano smetiti ulice. In to je bilo vse. Tako je sprejel Rafaela, jaz pa kljub temu še dandanes z njim nadaljujem.

– Kje ste najprej živeli v Sydneyu? Šestnajst let sem bil gost pri avstralskih frančiškanih v Paddingtonu, ki so nam odstopili pevsko sobo in nam tudi posojali dvorano za ples, dokler ni postala preemajhna in smo začeli najemati Paddington Town Hall. Veliko pozneje pa, ko smo že kupili cerkvico v Merrylandsu, pa smo se za večje plesne prireditve zbirali v Auburn Town Hall. Gostovali pa smo po mnogih dvoranah in mnogih cerkvah, dokler nismo prišli na svoje.

– Kaj vas kot duhovnika med nami žalosti? To, da se rojaki z leti odtujujejo verskemu središču. Da me potrebujejo le v stiski. – Kaj pa vas veseli? To, da imamo svojo cerkev in dvorano,

svoja društva in časopise. Da ima mladina že deset let možnost študirati slovenščino na državni gimnaziji. Seveda pa me boli, da premalo otrok obiskuje slovenske dopolnilne šole, da se starši premalo zavajajo kakšno bogastvo je imeti dve kulturi in obvladati dva jezika. Zelo si želim, da bi Slovenci v Avstraliji znali bolj SKUPAJ držati. Da bi svoja društva vodili neodvisno. Da bi bili enotni, ter da bi sodelovali vsaj na kulturnem področju.

– Da take so tudi moje želje! No, pa ter zdaj pa nam povejte prosim, kakšne želje imate zdaj po 25.letih življenja med nami? Želim si, da bi ostal z vami dokler mi bo dopuščalo zdravje in moči. Veselim se uspehov mladih študentov, slovenskih zdravnikov, pravnikov, profesorjev. Ponošen sem nanje. Rad bi tudi videl še veliko uspehov naših pridnih rojakov, ter da bi otroci bili ponosni na svoje starše in svoje poreklo. Da bi jih nikoli ne bilo sram priznati kdo in kaj so. Mlade prosim, da ohranjajo naše navade in običaje. In da bi v Merrylandsu še dolgo bila Sv. daritev v slovenskem jeziku. Boli me, ker nekateri živijo tako blizu slovenske cerkve, pa vanjo nikoli ne zaidejo.

– Pogovor nadaljujeva že kar med večerjo. Gotovo sem vas že utrudila s svojo radovednostjo. Le še to mi prosim povejte, če bi bili še enkrat mladi, za kakšen poklic bi se odločili? Patrov odgovor je bil kratek in jednat. Smehljaj se je in rekel: "Spet bi si izbral isto pot. Postal bi duhovnik".

Mladi so 14. mladinski koncert v Wollongongu v lanskem letu posvetili p. Valerijanu in mu zapeli pesem "Misijonar, božji poslanec si ljudstvu...." Kako pa lahko starejši pokažemo p. Valerijanu, da ga imamo radi in da cenimo njegov trud in njegove napore. Prepričana sem, da najlepše tako, da prihajamo v Merrylands in da smo v verskem središču aktivni, ter da pripeljemo s seboj svoje otroke, ki naj bi naše delo nadaljevali. Sicer, da sicer se lahko resno vprašamo, kako dolgo bo v Merrylandsu maša še v slovenskem jeziku.

Dragi p. Valerijan v upanju, da vam bo zdravje služilo še mnogo let in da boste učkali tako častitljivo starost kot vaša mamica, ter da boste v naši sredini še naslednjih 25 let. Iskrena hvala vam za vse, kar ste v petindvajsetih letih storili za rojake v NSW.

Pogovor je pripravila Danica PETRIČ – Storžek

Drage Slovenke in Slovenci!
POZOR!
**ZAPOJMO V EN GLAS,
TA SEŽE V DEVETO VAS...**
Objavljamo prosta pevska mesta (P.S.: pivskih še nismo razpisali, vendar ta niso izvzeta, saj vemo, da ob dobri, zlahkni kapljici se tudi dobro in glasno zapoje). Zato vabimo vse, ki se želijo naučiti lepo peti naj nikakor ne zamudijo te

enkratne priložnosti in se zato množično udeležijo pevskih vaj VSAK ČETRTEK OD 20.URE DALJE.
Torej podprite slovenski pevski zbor, podprite slovensko kulturno dejavnost, spoznajte se z ljudmi, veselite se skupaj, in seveda podprite našega dragocenega, marljivega in zagnanega pevovalca BRANKA SOSIČA, da boste z ubranimi glasovi s pomočjo njegove taktirke vselej razveselili naše in druge poslušalce.
PRIDITE!

euro furniture

Division of EUROINTERNATIONAL PTY. LTD.

Wide range of:

- Colonial and Contemporary dining settings
- Rocking chairs
- Bentwood chairs
- Modern bedrooms

**From top Slovenian furniture producers
Available at all leading furniture retail stores.**

Factory show room:
3 Dalmore Drive, Scoresby, 3179, Victoria.
Telephone: (03) 764 1900

WE BRING WOOD TO LIFE!!

Sasha Eric Photography

agent for Diamond Valley
Prestige Car Hire

267 HIGH ST, PRESTON, 3072 480 5360

RAZSTAVA IN POKUŠNJA DOMAČIH VIN

Prijatelji obrodile so vince nam sladko, ki nam oživlja žie, srce razjasni in oko....

Kako lepo zvenijo te vrstice. Na žalost nisem večča ocenjevalka te zlahtne kapljice, ker mi škodolica kave veliko bolj teke kot vino. Po mnenju in pripombah sovrstnikov pa ugotavljam, da je ta pijača za večino, nekaj zares posebnega. Že morda res. To isto imenovano v svetem pismu, tudi pri maši ima vino pomembno vlogo.

Povabilu na razstavo domačih vin, katero je organiziralo Slovensko društvo Melbourne v nedeljo 5.marca, se je odzvalo lepo število tako imenovanih umetnikov oziroma domačih izdelovalcev vin. Vse steklenice vin so bile označene le s številko, da je izdelovalec ostal do konca

anonimen. Strokovnjaki so se vrstili pred mizo obloženo s steklenicami, dajali svoje ocene in razlage zakaj je eno okusnejše od drugega in podobno. Za prigrizek je miza ponujala tudi laške lešnike in sir.

Zlato medaljo sta dobila za belo, kot za črno vino gospod in gospa Smolič. Srebrno in bronasto medaljo v obeh vrstah vin (belo in črno) pa gospod Bruno. Ta dosežek nikakor ni mogel priti le po naključju. Izdelovalci teh vin zares vedo na kakšen način se najboljšje pripravljajo dobro in kvalitetno vino.

Ob zvokih Večernega zvona smo se veselo zavrteli, pa čeprav je bilo zelo vroče. Grozdje na mizah tega dne je prav vsakemu prileglo. Med plesno zabavo smo dobili posebnega gosta. V dvorano je prišel petala koza, ki se navadno pase na niž-

jem delu našega zemljišča. Verjetno je tudi njo zvalilo vino, morda vonj grozdja, ali pa oboje. Prav nič se ni prestrašila, ko so jo obkolili začuden obraz. Obotavaje in ogorčeno se je vendarle žalostno od-

maknila iz dvorane. Le kako bi naš oskrbnik doma Tone Tomšič gledal, če bi se ta ponesnažila na parket!
Pa se ni na srečo!

Anica Markič

Gospod in gospa SMOLIČ sta prejela zlato medaljo za belo vino in zlato medaljo za črno vino.

Vinska trgatev – Pokušnja domačih vin.

Vino je zadišalo tudi nepričakovanemu gostu, ki nas je presenetil s svojim obiskom.

OTVORITEV NOVO POKRITEGA BALINIŠČA V SLOVENSLEM DRUŠTVU SYDNEY TRIGLAV

Odzvali smo se povabilu sydney-skega slovenskega društva Triglav na slovesno otvoritev novo pokritega balinišča, ter na dvodnevno tekmovanje v balinanju ob tej priliki.

Šeststezno balinišče je v soboto 11. marca uradno odprl gospod Aldo Cantafio, direktor družbenega podjetja Benson and Hedges. To podjetje je tudi plačalo za nakup prekrasnih pokalov.

Največja zasluga pri delu dokončanih balinišč gre predsedniku, gospodu Karlu Samsa. S prostovoljnimi delom se je gradilo dobrih šest mesecev. Kolikšna bi bila šele cena celotnega projekta, če bi bilo delo plačano, saj je samo cena gradbenega materiala znašala okrog 36,000 dolarjev.

Na teh baliniščih bo v naslednjih tednih zelo živahno. Predvidenih je kar veliko tekmovanj; najpomembnejše NSW Federations finale za 24 najboljših, kot tudi NSW Federation finals za ženske.

Že navsezgodaj v soboto zjutraj smo se podali na balinišče. Žal zelo utrujeni od dolge poti, toda polni upanja in želje po uspehu. Zbralo se nas je 32 moških ekip, ter 14 ženskih ekip in to iz Adelaide, štiri društva iz Melbourne, Wodonge-Albury, Canberre, Wollongonga in seveda Sydneya. To srečanje me je spominjalo nekako na nedavno srečanje oziroma tekmovanje v Melbourne ob otvoritvi novih balinišč v Jadranu.

V soboto zvečer smo se v velikem številu zbrali pri kratkem kulturnem programu. Pevski zbor Triglav zapel tri pesmi, nato je sledila folklorna skupina. Predstavniki pozameznih društev so s svojimi pozdravnimi besedami predali tudi darila, ki so jih prinesli od blizu in daleč. Gospod Samsa se je prisotnim zahvalil za odziv in sodelovanje na tem pomembnem športnem srečanju. Nadaljevalo se je s plesno zabavo. Posebne peestre melodije so nas kar naprej vabile na plesišče, pozabili smo na utrujenost, dokler se nismo vrnili

Slovesna otvoritev novopokritih balinišč v klubu Triglav Sydney. Drugi od leve stoji predsednik Karlo SAMSA.

Z leve proti desni: Anica Markič, Karlo Samsa –predsednik in Jože Urbančič.

v svoje sobe in sladko zaspali. Čudno kratka noč je bila, saj smo ob osmih zjutraj že nadaljevali s tekmami in vse tja v pozen popoldan preden smo prišli do končnega rezultata. Ta je sledeči:

MOŠKI:

1. Slovensko društvo Sydney
2. Istra klub Sydney
3. Istra klub Melbourne
4. Slovensko društvo Planica (Melb.)

ŽENSKE:

1. Slovensko društvo Planica (Melb.)
2. Slovensko društvo Triglav
3. Istra klub Melbourne
4. Slovensko društvo Sydney

Čestitam vsem, najbolj pa društvu Triglav k uspehu pri gradnji tega projekta, želeč vam še nešteti prijateljskih srečanj. Čeprav nismo uspeli osvojitve pokalov, smo bili zelo zadovoljni in veseli, da smo se lahko udeležili. Vse preveč hitro je pri-

šel čas ločitve. Ni nam bilo še, da bi se odpravili na pot. Zbrani v prijetni družbi prijateljev in znancev s katerimi se vse premalo srečamo, smo bili zelo zadovoljni. Slovenskemu društvu Triglav iskrena hvala za vso gostoljubnost in pozornost.

Želela sem obiskati tudi novo središče Slovenskega društva Sydney, a zaradi prevelike napornosti ni bilo mogoče. 22.aprila bo slovesna otvoritev, kar pomeni še eno veliko srečanje v Sydneyu.

Anica Markič

Balinarke SD Triglav-Sydney in SD Melbourne ob otvoritvi novih balinišč 11. 12. marca.

Sreča na balinišču nam ni bila naklonjena. Vseeno je bilo zelo lepo! Jože Urbančič in Renato Smrdel.

SLOVENŠČINA JE BILA DOSLEJ NEUNIČLJIVA

Sprejeti moramo oceno, da kljub rezultatom, ki smo jih dosegli z dopolnilnim poukom v materinem jeziku-poučevanje ne more ostati na isti način, kot je bilo dosedaj, ker ne služi več potrebam otrok. Zato so potrebni novi programi in novejša metoda dela, ki bodo izboljšali način poučevanja ter gradili interese, da se slovenščina ponovno upele kot priznani predmet. Klasifikacija slovenskega pouka je bila sestavljena po Andersons score sistemu. In sicer je navedeno v angleščini takole:

Slovenian as GROUP II SUBJECT. Teacher based, UNRECOGNIZED TEACHER QUALIFICATIONS Valic only for Institutions, such as the Gordon Institut.

Slovenian as GROUP I SUBJECT. The basis for the formulation of a Group I subjects are:

THE BEST OF FOUR (4) COMPULSORY SUBJECTS, NOT ELECTIVE SUBJECTS.

Thereby the four compulsory subjects plus an elective subject e.g. Slovenian would aid our youth to gain entrance into University.

V tem primeru, učiteljski medsebojni odnosi, znanje, delavnost in zanimanje pripomorejo k spremembi o načinu poučevanja. K napakam v metodi učenja lahko prištevamo: - slovenski pouk se ni izvajal po isti metodi, kot ostali moderni jeziki. - učenci niso imeli koordiniranega učnega načrta.

- učbenik je bil isti za vse otroke od 7-12 razreda, zato se se vsi učenci naveličali tega učila.

- učiteljice niso imele stikov, da bi dobile dovolj gradiva za poučevanje. - gradivo mora biti na uporabo vsem učencem, kakor tudi novi učbenik Slovenskega jezika za otroke izven Slovenije z vajami in slovarjem.

PRVOTNE SPREMEMBE

- Šolanje moramo popolnoma vključiti v avstralski šolski sistem.

- Pri tem naj bi učni načrt poenotili in uskladili v vseh slovenskih etniških in višjih šolah.

- Ustrezen učiteljski tečaj za usmeritev, motiviranje okolja v interesu otroka. (Teacher In-Service training). - Učiteljski sestanki o načinu predavanja predmeta in uvod izpitne komisije.

SLOVENSKI JEZIK bo od sedaj naprej priznan kot predmet SKUPINA I. vložena prošnja glede poučevanja in priznavanje slovenskega jezika kot predmeta v prvi skupini. Upamo na čimprejšnjo odobritev.

Nekatere učiteljice želijo, da bi slovenskim otrokom zbudile ljubezen do slovenskega jezika in da bi tega cenili, kot so ga cenili in ljubili starši. Če se vrnemo v preteklost našega jezika med vojnim časom, spoznamo, da niti obe vojni in prepoved slovenskega jezika niso zmogli uničiti našega jezika. Na skrivaj so ga starejši posredovali mlajšim.

KDO SO NAŠI PREDNIKI

Kdor sledi člankom v časopisu Delo na straneh Književni list, ugotovi, da je skoro že leto dni vroče razpravljanje o tem, kdo smo Slovenci in kdaj ter od kod smo prispeli na današnje ozemlje.

Zgodovinarja M.Kos in B. Grafenauer zagovarjata tezo, da smo se preselili izza Karpatov med 595. in 600. S knjigo Veneti, ki je izšla v nemščini (Unsere Vorfahren Die Veneter) in bo kmalu natiskana v slovenščini, pa je ta trditev ovržena. Avtorji te knjige dr. J.Šavli, pater I.Tomažič in M.Bor se naslanjajo na viro, ki segajo globlje in dlje, kot segajo podatki naših zgodovinarjev, ki so se naslanjali večinoma na zgodovinarje pangermanizma in panslavizma. Seveda, mi preprosti ljudje in laiki to težje ugotovimo, kdo ima prav in kaj je res in kaj ni, vendar ob branju obeh tez lahko razmišljamo in pridemo do svojih zaključkov. Polemike v Delu so razburljive. S strani avtorjev lahko bremo umirjene, presojene z dejstvi podkrepljene odgovore na kritike sedanjih slovenskih zgodovinarjev. Medtem, ko je kritika B.Grafenauerja bolj užaljeno obračunavanje, kot pa trezno iskanje resnice.

Srečna sem, da živim v času, ko se lahko razvijajo polemike tudi okrog naše preteklosti. V mojih šolskih letih smo morali sprejeti za sveto, kar so nam posredovale te ali one oblasti in tisti, ki so morali posredovati tako, kot so te zahvale. Prostora za razmišljanje ni bilo v

naših učbenikih in še manj primerjave dveh nasprotujočih se tez. Prepovedana je bila že misel, da morda obstoja tudi druga plat medalje.

Občudujem dr. J.Šavlija, patra I.Tomažiča in M.Bora, da so se lotili tako zahtevnega in nevhvaležnega dela. Poleg natančnega raziskovanja v knjigah in spisih antičnih mislecev, žrtvujejo svoj neplačani čas, svoja finančna sredstva in svoj življenjski mir. Zoperstavljati se morajo tezam, ki so se ukoreninile v zgodovinopisju, da so nas delale ponižne, nevredne svoje samostojnosti, da smo po teh tezah bili le hlapci, sužnji drugim bolj "imenitnim" narodom. Morali smo biti hvaležni zdaj tem, zdaj onim, da so nas "rešili, osvobodili". Naš jezik je bil jezik hlapcev, zato še danes, kjer je en tujec in več Slovencev govorimo oziroma skušamo se pogovarjati v tujčevem jeziku.

Prepričanje, da ne more nihče ovreči "znanstvenih" dokazov, teorij in "resnic", je napačno. Včasih zadostuje en sam dokaz, da se zruši tisočletna veda. (pomislimo na Kopernika in Krištofa Kolumba).

Z nestrpnostjo pričakujem izid knjige o Venetih v slovenščini, da bom lahko brala in primerjala zgodovino mojih prednikov, ki mi bo vlivala ponos, da sem, kar sem.

Ivanka ŠKOF

Sedaj v deželi prostosti in miru, smo si dovolili, da ga prostovoljno zane-marjamo. Kot skupnost, narod, še nismo in ne moremo odpovedati svoji svoji odgovornosti in skrbi za ohranitev našega jezika. Vsi smo odgovorni za obstoj materinega jezika, naših običajev in s tem naše narodnosti.

Če bi otrokom pokazali več narodne zavesti, bi s tem omogočili ohranitev jezika, kakor tudi dostop do kulture naroda iz katerega izhajamo.

Starši, če imate otroke od 10. do 17. leta starosti, podprite in pomagajte jim, da bodo obiskovali slovensko šolo in kulturne vaje, vpišite vaše otroke v Victorian School of Languages, saj nam država nudi vse pogoje za obstoj našega jezika v avstralskem šolskem sistemu.

Otroci so naša bodočnost in na njih slo-ni bodočnost za ohranitev našega jezika. V upanju, da se materin jezik ohrani in bujno razcvete v bodočih rodovih.

STARŠI POMAGAJTE svojim otrokom! Šola brez učencev ne obstaja!

Štefica MATKOVIČ

Council of Slovenian Organizations of Victoria

Svet Slovenskih Organizacij v Viktoriji

P.O. BOX 79, Rosanna, Vic., 3084, Australia

Telephone: (03) 459 2163

Dr. Boris Cizelj,
Ambasador SFRJ,
Canberra,
A.C.T.

14. december, 1988

Spoštovani gospod ambasador!

Še ni minilo leto, odkar smo s prvega Slovenskega tabora v Avstraliji poslali telegram avstrijskemu kanclerju, v katerem smo ga pozvali naj intervenira proti uvedbi jezikovno deljenega šolstva na slovenskem Koroškem. Sedaj pa se v podobni zadevi - ogrožanju slovenščine - obračamo na Vas.

Iz novic, ki prihajajo iz naših rodni krajev je razvidno, da se slovenskemu jeziku poskuša odzeti veljavo, ki mu pripada. Dogodki v zvezi z nedavnim postopkom vojaškega sodišča v Ljubljani so pokazali, da celo najvišje predstavništvo SFRJ ni dojelo moralnih, če že ne zakonskih osnov pravice do uporabe slovenščine, kot edini uradni jezik v odnosih z državljanji slovenskega porekla na območju SR Slovenije.

Prav letos je poteklo 140 let odkar so Slovenci v času "Pomladi narodov" prvič postavili slovenske narodno-politične zahteve v programu Zedinjene Slovenije. Med drugim:

"SLOVENSKI JEZIK MORA IMETI V SLOVENSKIH KRAJIH POPOLNOMA TO PRAVICO, KTERO IMA NEMŠKI V NEMŠKIH, ITALIJANSKI V ITALIJANSKIH..."

"...MORA NAM BITI SVOBODNO UPELJATI SLOVENŠČINO V VSE PISARNICE IN ŠOLE VIŠJE IN NIŽJE V SLOVENIJI..."

"...VSAK URADNIK V SLOVENSKIH KRAJIH, KTERI SE ZA NAPREJ BODE POSTAVIL V SLUŽBO MORA POPOLNOMA SLOVENSKO ZNATI..."

Tako je stalo v programu Zedinjene Slovenije, katerega je Matija Majer Ziljski objavil leta 1848 v Kmetijskih in rokodelskih novicah.

V delovanje za popolno uveljavljanje suverenih pravic slovenščine so potem vlagali svoj trud vsi vodilni slovenski možje, pa naj so pripadali enemu ali drugemu političnemu stališču. Napori slovenskih rodoljubov so se do velike mere uresničili s koncem prve svetovne vojne, ko se vsaj tistim dveh tretinjam Slovencev, ki so pripadli Jugoslaviji bila dana možnost, da svoj materinski jezik svobodno in splošno uporabljajo, čeprav je srbohrvaščina prevladovala v veliki večini uradnih postopkov. Medtem pa so rojakom izven meja Jugoslavije tujci okrnili še tisto malo pravic do uporabe svojega jezika, ki so jih imeli do tedaj.

Toda prizadevanje za ucvrstitev slovenščine in s tem narodne zavesti se je nadaljevalo in tako je bil naš narod potegnjen v vihiro druge svetovne vojne s trdno zavestjo o veljavi svojega jezika kot temeljni predpogoj narodne svobode. S takimi občutki je vztrajal v svoji borbi za obstoj, ki je terjala velik krvni davek.

Zato je toliko bolj žalostno, da so po štiridesetih letih rasti slovenstva in slovenskega jezika nastopila spremembe, katere vzbujajo občutek, da se bo treba zopet boriti za ustavne in človeške pravice slovenskega naroda in njegovega jezika.

Nemir in skrb, ki se odražata v novicah iz naših rodni krajev imata svoj neprijeten odmev tudi v čustvih avstralskih Slovencev, članov naših organizacij. Pri tem ni dvoma, da se bodo z zapostavljanjem jezikovnih in drugih osnovnih človekovih pravic ter pravnih principov civilne človeške družbe poslabšale splošne razmere v SFRJ in s tem bo seveda tudi povečana nevarnost za njen obstoj. Bratstvo in edinstvo jugoslavanskih narodov lahko temelji le na spoštovanju človeka ter na odkritem, iskrenem in pravičnem odnosu do popolne enakopravnosti vseh jugoslavanskih narodov in njihovih državljanov. Če teh predpogojev ni, je vse vzkljkanje in ponavljanje o bratstvu in edinstvu le hinavščina in pesek v oči.

Obračamo se na Vas, gospod ambasador, da te občutke naših rojakov iz Viktorije posredujete mirodajnim krogom na federalni, kakor tudi na republiški ravni v stari domovini, kot naš strog protest proti vsakemu okrnjevanju pravic do uporabe slovenščine v SR Sloveniji in SFRJ.

Prepričani smo, da se danes Slovenci, od pavsod, bolj kot kdajkoli zavedamo svoje usode in naša dolžnost je, da storimo vse, kar je v naši moči, da ohranimo svoj jezik, kajti to je naša edina vez, ki bo zagotovila našo narodno bodočnost. Zato v zvezi s tem pismom upamo, da boste kot naš rojak z razumevanjem dojeli našo skrb za usodo slovenščine v SFRJ ter pri tem upoštevali vzroke, ki so nas privedli do te naše izjave k solidarnosti z vsemi tistimi rojaki, ki se doma ali v tujini, zavzemajo za uveljavljanje in obstoj slovenskega jezika in nasprotujejo vsakršnemu zmanjševanju človekovih pravic posameznika in okrnjevanju suverenosti Slovenije.

S spoštovanjem,

Peter Mandelj
Peter Mandelj
PREDSEDNIK

JOŽE URBANČIČ

Telefon: 465 1786 (Bus.)
850 7226 (a.h.)

KAL-CABINETS

STROKOVNJAKI ZA:

kuhinjsko pohištvo - mizarsko opremo kopalnic, umivalnikov itd. - vsakovrstne stenske omare in knjižne police.

SPECIALISTS FOR:

Kitchens - Vanity Units - Wardrobes - Book shelves

Če gradite novo ali pa obnavljate staro, obrnite se z zaupanjem na nas!

If you are building or renovating call on us with confidence!

15 COMMERCIAL DRIVE, THOMASTOWN, 3074

**MARKIC
NOMINEES**

za vsa zidarska dela

16 Hamilton Drive, Ringwood,
Tel. 876 3023

TANKIDS

VI HARTMAN
dress designer

8 Sulby Pl., Tullamarine, 3043
Tel. 330 3980

GARAČ, BOHEM IN PUSTOLOVEC

Ivana CIMERMANA smo imeli priliko spoznati na predstavi *Moj Ata – Socialistični kulak*, ki je prišel na to turnejo po Avstraliji skupaj z dramsko skupino iz Slovenije. Na tem potovanju je srečal in se pogovarjal z veliko ljudmi, pa naj si bodo to znane osebnosti ali pa ljudje, ki jih je odkril sredi najtrših gradbišč v notranjosti Avstralije.

MIKLAVŽ REVEN IZ HOTEDEŠČICE

Izmed vseh zgodb iz osrčja pustinje in puščave Avstralije, kjer je lesk opalov premamil nore, drzne, močne, sanjave pa spet vztrajne in z neverjetno močjo navdahnjene može, mi je najbolj pri srcu zgodba Miklavža Revna, tavajočega prek sveta z neko moško navno zvezdavostjo. Moža, ki ni nikoli kopicil bogastva in ni nikdar ničesar imel. Moža, ki je stal sredi najtrših gradbišč Avstralije in vanje zabetoniral mlado, vrelo kri. Moža, ki zdaj živi nekje ob robu rudnikov opalov v Coober Pedyju, svoji zadnji življenjski postaji in mi v blagem jutranjem soncu pripoveduje svojo življenjsko zgodbo, ko se izkoplje iz sprane vreče svojega karavana. Njegove besede je težko izluščiti iz plasti polangleških, izda ga pa domač naglas iz Hotedeščice.

Ko sem v časopisu *Delo* objavljala zgodbe iz Coober Pedyja, so se oglašali nemirni, razvneti mladeniči, da bi šli kar v tisto puščavo in poskušali srečo – se je oglašil pri meni tudi Slavko Albreht, mlad mož, ki dela na ljubljanski televiziji in mi dejal: "Z vašo pomočjo smo odkrili našega strica, ki ga že 20 let pogrešamo in ki se nam je oglašal pred nesrečo, ki jo je doživel v Avstraliji. Poskušali smo preko mednarodnega rdečega križa, preko policije in Salvation Army, časopisja – a vse zaman. Zdaj pa: v Coober Pedyju!" Dal sem mu kasete s pogovorom in Miklavževe slike in naslednji dan je ves žareč pripovedoval, da je "ta pravi", da je nezmotljivo on. Previden da naj bom, ko bom pisal, kaj mi je povedal, saj je Miklavž marsikaj pomešal in povedal po svoje. A sklenil sem, da bom zapisal natanko tako, kot mi je povedal, pa naj se njegovi rudarski kompanjoni iz Pedyja še tako čudijo njegovim junaštvom in doživetjem!

NA POT V LETU 1958

"Ustrašil sem se, da bom moral prestajati vse vojaške muke rekruta pri padobrancih, pa sem sklenil, da jo pobrišem. Najprej sem prispel v Italijo. Tri in pol leta sem se potikal po zbirnem taborišču in jo nato mahnil v Francijo. Kaj da sem delal v Italiji? EEeh, solato sem vezal, za gospodo v hotelih, da so jo imeli k pečenkam. Za cigarete je bilo in za kakšen kozarček. Iz Francije me je pot zanesla v Dusseldorf, v Nemčijo. Zjutraj sem izginil v tisti rov, kopat premog, zvečer sem prilezel iz njega, črn kot krt. Težko, garaško delo je bilo to, da si ne morete niti predstavljati! Osem mesecev sem zdržal. Nato je v rudniku eksplodiral plin, grozovito je zagrmelo! Ježešmarija, konec bom vzel, sem si dejal – vsa zemlja se je stresla; le dvajset metrov sem bil oddaljen od tistih nesrečnikov, ki so našli svoj grob pod plastmi zemlje in premoga! Šestnajst jih je zasulo, same močne kamerade, da sem dva dni jokal za njimi. Veseljačili in pili smo skupaj po beznicah. Groza in strah!

"Nič več ne grem v jamo," sem si dejal. Enaindvajset let mi je bilo, poklic sem imel, doma sem se učil za strugarja in kovača, marsikaj sem znal in znam še danes!

Ucvrem jo nazaj v Italijo, z menoj je bil še eden prijatelj, ki je prav tako bežal iz rudnikov, iz črne groze, od smrti, na sonce. Iz Nove Gorice je bil, ne spominim se več imena, pomagala sva si, koliko sva si mogla, dokler se ni odprla pot v Avstralijo. Marsikateri kroznik sva pomila, dokler se nisva vkrcala na ladjo.

Leto 1963. se je pisalo in lepega dne sem stopil na tla Melbourne. Oglasil sem se v Slovenskem domu in Slovenci so mi pomagali. Zbegala me je velikost in širjava Avstralije, čutil sem se svobodnega kot ptiček na veji. Moj gostitelj je šel na delo, jaz pa delo iskat. Povedal mi je, kako vozijo tramvaji, malo sem znal nemško, malo žlobudral po angleško, v skrajni sili sem zaklel kar po domače, pa so me vsi takoj razumeli.

V pekarni sem začel kolače in pite so delali tam. Pakiral sem, zlagal, razvažal in delal v skladišču. Pa mi je bilo tega cirku-

sa kmalu dovolj!

In pot me je pripeljala v SNOWY MOUNTAINS, na surovo, velikansko delovišče, kakšnih 100 kilometrov južno od Canberre, kjer so delali možje z vsega sveta ceste, predore, nasipe, trase. Najbolj hudičevo delo na svetu je bilo to, a tudi hudičevo dobro plačano! Enajst let sem delal, z nekaterimi presledki, v tem Snowyju.

Mnogokrat smo se šli pozabavati v velika mesta, poiskati dekleta in veseljačiti, včasih vse dneve, dokler je bilo kaj cvenka. Tu sem srečal mojega najboljšega prijatelja Janeza iz Trbovelj. Na delovišču se je poškodeval tako, da ni bil več za nobeno rabo. Velikanska skala mu je padla na trebuh in odtlej je moral sedeti v invalidskem vozičku.

INVALIDA STE NAM UKRADLI!

Dali so mu odškodnino, menda je dobil 75.000 funtov, za tiste čase zelo veliko vsoto. Pa kaj bi z dolarji, bil je invalid za vse življenje, naš fant, moj prijatelj. Kar tulil bi od žalosti, ko sem ga gledal kot dojenčka sedečega v tisti napravi! Ob sebi je imel dve steklenici, da je močil vanje, veste, nikoli ni vedel zase, kdaj ima kakšno potrebo, ničesar ni mogel kontrolirati, velikanski dojenček je bil. Imel pa je dovolj denarja, da si je poiskal nego v zasebni bolnišnici. Bil je močan kot bik, ni pa znal nobenega jezika,

te, mikavne Avstralije, še vedno se mu je zdelo, da bo nekako po čudežu le ozdravel.

Veste, sodišče tukaj ne ugotavlja, kolikšna stopnja invalidnosti je bila. Dajo ti določeno vsoto pa si – free, neko pavšalno vsoto pač dobiš.

Teh 75.000 funtov je razmetel kot zrnje v veter. Pridem se malce poveselet v Sydney, peljem se takole z avtomobilom po glavni ulici, in ga nenadoma zagledam na tistem njegovem vozičku. Iz Coome sem prišel, od tam, kjer sva skupaj drugovala, in nameraval sem ga obiskati. "Miklavž!" mi ves srečen zakliče.

"Ti si, Janez, kaj je vendar s teboj?!" "Veš kaj, Miklavž, pobrisal sem jo od tistih surovih bolniških sester, ker so slabo ravnale z menoj, zdaj pa ne najdem več tja. Čisto preprosto sem pozabil, kje je to. Ali mi boš pomagal?"

"Kako ne bom pomagal kameradu iz tunelov, iz blata in prahu?! Kam pa naj te peljem?"

"Ej, tja, kjer so doma gasilci!"

"Kakšni gasilci, pri bogu? V Sydneyu je dvesto gasilskih postaj, povej, katero misliš! Ali sploh veš, kje si bil?"

Ves nesrečen me gleda in odkima: "Miklavž, pri moji duši, da ne vem. Vem samo to, da je moja bolnica poleg gasilskega doma in to je – vse!"

Kaj sem hotel. Naložil sem tega težkega hrusta v moj avtomobil, posadil sem ga k sebi na sedež in ga vozil po Sydneyu, da se mi je prikazalo milijon gasilcev pred očmi. Voziva se skoraj tri ure, od gasilskega doma, do gasilske postojanke in sprašujem ga: "Je to, ni to? Je tu, ni tu?" Človek bi iz kože skočil!

Nato spet vprašam nek par: "Kje je tu gasilski dom? Bolnica je ob njem, bolnica za takele, ki se vozijo v invalidskih. Pa mi rečeta: "Yes, yes, vozite four STOP LIGHTS, štiri semafore, naravnost, nato prva na levo, nato prva na desno. Pridem nazaj do Janeza, ki se je tačas polulal po mojem avtomobilu, da je bila živa groza!"

In končno, zamislite si, najdeva tisti prekleti, stodvajseti gasilski dom in seveda bolnišnico ob njem. Stopnice strme, kot bi šel v nebesa, on pa težak, da jezusmarijapomagaj! Poskusil je iti gor, pa sem ga seveda spet nesel. No, najprej sem prinesel gor, pred vrata, njegov voziček, nato pa še njega.

Pozvonim. Prifurja neka strašna sestra in me začne klofutati in zmerjati: POLICE, I'LL CALL THE POLICE! YOU HAVE STOLEN OUR PATIENT! Policija, poklicala bom policijo, vi ste nam ukradli našega pacienta!"

Hitro mu je izpulila tisto torbo, kjer je imel ostanje denarja in meni je bilo takoj jasno, kam pes, oziroma psica, taco moli. Funti ji dišijo, funti, ne pa nesrečnik, ki si ne more pomagati!

Tej hudičevi babnici dopovedujem, da sem ga našel na ulici, vsega zgubljenega, da jim je pobegnul, ker so ga skoraj fentale, coprnice hudičeve, da so mu kradle denar in ga puščale lačnega in polulane-ga in... "Sestra", ji svareče rečem, namesto, da bi se mi zahvalila, me zdaj zmerjate, kot da sem vas okradel. Kaj pa če ste vi njega – okradli, a?"

Ni me prav razumela. Še dobro za Janeza, ki je ves čas molčal kot grob, ne bev, ne mev ni dejal. Vedel je, da je spet prišel v njihove kremplje, da bom jaz odšel nazaj v Snowy in da jim bo prepuščen na milost in nemilost...

"Ali ne vidite, da ga je sam pobrisal, iz vaše bolnice?" Nato jih nekako pomirim in se odpravim nazaj na delovišče. Malce sem še skočil v Melbourne in si privoščil malo veselja."

ZIMA V COOMI

"V tunelu sem nadaljeval. Ves zmrznjen, okrvavljen in potolčen sem bil. Moj bog, tam pa se je garalo, tam! Sami močni, mladi Slovenci, iz vseh krajev Slovenije so priromali. Družili smo se po skupinah. V eni naši, v drugi Španci, Hrvatje, Italijani. Zjutraj smo dobili ogromne svedre, pogrnali smo kompresorje. Dvanajst feets je bil sveder dolg, dvanajst, in preden si ga prav naravnal, te je lahko pahnol dol z

odra, da si padel na skale, če nisi bil dovolj spreten. Na ta prvem flooru so bile tri mašine, pa na drugem tri. Na sredi manj, kot se je ožilo središče, ki smo ga zavrtali in aminirali. Tako plete pajek svojo pajčevino, ko lovi muhe za obed, mi pa smo vrtali v obliki pajčevine, da smo lahko z dinamitom izstrelili največje kose skale za tunel.

Nato je počilo, da si oglušel, če nisi imel vate v ušesih. Nevarno delo je bilo to. Mnogokrat se je zgodilo kaj hudega. No, saj se tudi tukaj, v Coober Pedyju, mnogokrat kaj pripeti, ljudje niti ne vedo vsega, kje pa! Vsega vendar ne gre praviti ljudem, saj bi potem težko dobili nove delavce namesto poškodovanih kot je bil naš Janez z vozičkom!

Potem pa mi je bilo tega dovolj! Začel sem delati svoje, "šlosarsko" delo, varil sem in delal v elektrarni, v power station.

V CHILE IN NAZAJ V SNOWY

Mislim, da je bilo leta 1971, ko sem se odločil ali bolje – ko so me določili, da grem delat tunele v Chile. Sklenil sem pogodbo z mednarodno gradbeno firmo JUTA ali JETTA COMPANY, tako neka-ko se ji je reklo. S helikopterji so nas vozili v neko skalovje, v neko puštinjo, gradit tiste vražje tunele. S helikopterjem so vozili tudi hrano in pijačo. Tisti gozdovi, tista džungla sploh ni za ljudi, le za zveri, ki se žro med seboj. Imel sem nalogo, da sem varil tiste železne konstrukcije skupaj. Spajkaš takole železni pas okoli odtočne cevi. Natančno delo, nič pijače! Zaslужil pa sem, zaslužil, da je bilo kaj "Kam ste pa dajali? V banko, za hude čase?"

"Kje pa! Priklatili smo se v Sydney, Melbourne. Veselje, lepe deklice. Kdo bi mislil na stare dni! Tistikrat je bil denar. Ko sem en teden delal, sem zaslužil 15

funtov, za 14 dni dela v tunelu pa 137 funtov, pa še hrano in sobo zastoj. TO JE BIL DENAR, MY FRIEND, TO!!!

To je danes več kot 2000 avstralskih dolarjev, my friend, veš. No, v tistem skalovju ni bilo za držati! Pet tednov je bilo dovolj. Pa prosim šefa, naredim se bolnega, da me pusti nazaj v Snowy Mountains. Tam je bilo nekako drugače. Največ sem jih poznal, šalili in veselili smo se, čeprav smo garali kot črna živina. No domačinov, Aboriginov, nisi videl pri tem delu, niso za težka dela, le bele so izžemali.

Začel sem kot "second class miner" in napredoval v "first class miner-ja". To pa se je poznalo pri plači. Zato sem se tudi vračal v Snowy, fant moj, tam sem že nekaj veljal, nisem bil več zelenec in moje delo so cenili.

Da bi si ustvaril družino? Kje pa! Na to nismo niti mislili. Danes tukaj, jutri tam,

pade skala nate in otroci so reveži, ona pa vдова! Nič ni bilo s takim načinom življenja. Eni so poskusili, pa ni in ni šlo. Za nas so pravili, da smo "možje brez deklet", da so naše ljubice skale. Pa ni bilo res. Da bi vi videli, kakšna krasna dekleta smo imeli, mi, mineri iz Snowyja. Angelci bi nam jih zavidali, angelci. Pustolovili smo na King's Crossu, da je bila še policija brez moči. Tam, kjer udari rudarjeva pest, trava več ne raste! Imeli smo najboljše avtomobile in najlepše deklinje. Bog mi je priča, če ni res!

Denarja je bilo dovolj, veselih klap in band pa tudi preko glave! Veseli, lepi, mladi čas. Niti za eno uro mi ni žal, vam rečem, niti za eno samo ušivo uro. Bili smo – dinamit. Kamor smo prišli, se je jedlo in pilo. Živeli smo kot veliki Amerikanci. Eeej, leep čas!"

Ivan CIMERMAN

RESNIČNA ŽIVLJENJSKA ZGODBA POT DO SPOZNAVANJA IN NAPREDOVANJA V ANGLEŠKEM JEZIKU

Odločila sem se, da vam na kratko opišem mojo pot študija angleškega jezika v Avstraliji in napredek v službi.

V Avstralijo sem prišla pred 4 leti brez znanja ene angleške besede v starosti 47 let. V Sloveniji sem delala preko 20 let v pisarni lahko in odgovorno delo.

Po prihodu v Avstralijo sem se takoj resno lotila študija angleščine. Začela sem v Lyndale School dve uri na teden. To mi ni bilo dovolj; zato sem začela hoditi v šolo po dve uri v Dandenong Lybrary vsako sredo dopoldan in popoldan po dve uri v Lyndale School in še v večer- no šolo v Dandenong High School od 7-9 ure dvakrat na teden. Tako sem hodila približno 3 mesece in po šoli sem še doma študirala povprečno po 5 ur dnevno. Po treh mesecih mi je učiteljica v High School Dandenog svetovala, naj grem v celodnevno šolo v Westall in sem tudi šla.

Tam sem bila resnično presenečena nad pomočjo države takoj prvi dan. Ko sem prišla v šolo, me je pred šolo čakal slovenski prevajalec in je prihajal v šolo ves prvi teden, da mi je prevajal informativno predavanje strokovnjakov o Avstraliji, njeni zgodovini, sedanji politični

ureditvi, o varnostnem sistemu, o bančnem sistemu, o bolnicah, financiranju zdravstvenih uslug, o denarnih podporah, o pokojninskem sistemu, o šolstvu, kako se najde prava ulica po knjigi "Street Directory" in drugo. Po treh mesecih te celodnevne šole sem začela govoriti prve stavke. Ko sem končala ta tečaj, sem si poiskala začasno delo kot tovarniška delavka, kjer sem okusila težko delo kot "Plain machinist". V isti tovarni sem šivala 2 leti in istočasno pridno študirala angleščino ter hodila v večerno šolo dvakrat na teden. Moja velika želja je bila: delati v mojem poklicu – v pisarni. Zato sem po dveh letih zapustila tovarno in se lotila šestmesečnega celodnevnega študija angleščine v Dandenong College of TAFE. Istočasno sem hodila še v večerno šolo dvakrat na teden v Adult Migrant Education Centre Noble Park in končala tudi dva dvanajsturna večerna tečaja o računalništvu v Dandenong College of TAFE.

Na JOB Centru v Dandenongu sem bila prijavljena, da iščem delo v pisarni. V State Bank Melbourne sem uspešno opravila zmožnosti test za delo v banki in za delo na pošti, vendar službe nisem dobila nikjer.

Decembra 1987 sem prejela pismo od JOB Centre Dandenong, če sem zainteresirana za tečaj "Refresher Course Modern Office Skills". Takoj sem šla na JOB Centre in tam sem dobila obrazec za ta tečaj, s katerim sem šla v Dandenong College of TAFE. Tam je vsak kandidat moral opraviti preizkus znanja in angleščine in strojepisja. Bila sem uspešna, zato sem 27. 1. 1988 začela s celodnevno šolo. Ta tečaj je trajal šest mesecev povprečno šest ur dnevno. Učila sem se: angleščino s poudarkom na slovnici, knjigovodstvo, pisarniško prakso, strojepisje in računalništvo. V šoli sem imela narazpolagoelektronski pisalni stroj, osebni računalnik in knjige.

To šolo je financirala država in prejela sem še 30.-dolarjev tedensko kot "Student allowance" od države, ker je imel mož nizko plačo. Ta študij je bil zelo naporen, saj sem po šestih urah šole še doma sedela ob knjigah skoraj vsak dan do 11. ure zvečer.

Vzporedno s šolo smo imeli na Collegu tudi obvezno prakso po dve uri tedensko. Jaz sem opravljala prakso v Dandenong College of TAFE, Campus Noble Park. Tam sem delala vsa pisarniška dela in na moje največje veselje: tu sem začela resno delo z računalnikom. V času prakse sem tu končala na računalnik evidenco za 260 študentov z vsemi njihovimi podatki in sestavila preprosta navodila za učitelje kako hitro dobijo na ekran na primer študentovo telefonsko številko ali njihov naslov... Ven-

dar nisem opravljala prakso samo dve uri na teden, pač pa kar cela dva dni na teden in dobila veliko prakse. Vodstvo šole je bilo zelo zadovoljno z mojim delom, zato sem tiho sanjala o tem, da bi mi dali delo.

Pridno sem študirala in med študijem pošiljala prošnje na primerne razpisane službe v Dandenong Journal in hodila na intervjuje. Od 16 učencev na tem tečaju jih je 9 že pred koncem šole našlo delo v pisarnah in to pretežno v Melbourne. 17.6.1988 je bil konec tečaja, dobila sem potrdilo o uspešno opravljeni šoli, vendar s prakso v Campus Noble Park sem še nadaljevala. Nekaj ur na dan sem delala, nekaj ur pa se vadila slepo tipkati na računalnik.

21.6.1988 me je moj Head of Department poklical v pisarno in rekel, da ima dobro novico zame. Dali so mi službo - dva dni in pol na teden in zelo dobro plačo. Nisem vedela ali sanjam ali je res. Moje oči so postale kar solzne od veselja in ves svet mi je postal lepši in prijetnejši. Moja tiha želja se je končno uresničila. Po štirih letih pridnega študija angleščine in računalništva sem dobila delo v svojem poklicu in to samo deset minut vožnje z avtom od mojega doma.

Ob tej priliki se lepo zahvaljujem avstralski državi za financiranje šole, učiteljem v Dandenog College of TAFE in učiteljici v večerni šoli Adult Migrant Education Centre Noble Park za njihovo pomoč in razumevanje.

Stana GORUP

PIKNIK – POSEBNO ZA NAS

Tudi letos smo upokojenci imeli svoj dan in srečali smo se na posestvu Toneta in Milke KNAP. Deževalo je od ranega jutra in to neprenehoma. Z osebnimi avtomobili smo se pripeljali na piknik.

Tam sem bila prvič in znašla sem se v prijetni in lepi družbi prijaznih obrazov. Cvetoči vrt je krasil lepo novo hišo. Na vrtu raste zelenjava. Ob strani hiše so posajena sadna drevja. Hodila sem naprej po rosnih travah in slika za sliko se je vrstila. Videla sem goske, kokoši, tudi papiga se je oglašala. Pes je veselo mahal z repom, ko nas je zagledal in prav gotovo je bil vesel našega obiska.

Pred nami je bila velika vrtna lopa, v kateri so na ražnju vrteli prašička in kokoš. Prijeten vonj se je širil daleč naokrog. Na drugi strani poslopja so bili parkirani kmetijski stroji. Skrbne roke so pospravile pod streho velike kupe sena. V daljavi sem videla drevje in živino in med tem mi je gospodar povedal in pokazal: "Vidite tam doli drevje in živino..., do tam sega naša zemlja". Kamor so zrle oči, povsod sama čistoča in red.

Prostorna garaža je kot dvorana. Kraljica čebula krasi eno stran, ki visi v lepo pletene kite od stropa dol do tal. V mrežasti košari se baha česen in pravi

čebuli: "Če si ti kraljica, jaz sem pa kralj." Dolga miza polna dobrot je klicala "pridi bliže in zapoj", saj sta isti dan praznovala rojstni dan Knapova hčerka in zelo znan gospod Remšnik in obema smo zapeli.

Z majhnim srečelovom, ki ga je pripravila gospa Mici Hartman in

Tone in Milka KNAP – "ta nar ta bolj ta pridna" gospodarja v Melbourneu.

nas s tem seveda razvedrila, smo zaključili lep in pester dan. Pristrčna hvala družini Knap, voznikom ter vsem, ki ste pripomogli, da smo bili upokojenci deležni nepozabnega veselja ob sončnem zahodu našega življenja.

Naj dodam še to, da sem vprašala, kdo dela in čisti toliko zemlje. Pa mi

Peter Mandelj in Mici Hartman se "igrata" gospodarje.

Upokojenska družina Slovenskega društva Melbourne na dogovorjenem pikniku pred Knapovim posestvom.

Slovenci v Avstraliji

VZROKI IZSELJEVANJA IZ SLOVENIJE / UČIMO SE!

Iz študije prof.dr. Vladimira Klemenčiča iz ljubljanske univerze. Povzemamo del gradiva, ki je bilo predvajano v lanskem letu na simpoziju na temo "Migrants from Yugoslavia in Australia" v National University v Canberri.

Slovenci, kot narod, naseljujejo severno-zahodni del Jugoslavije, ki ga danes imenujemo Socialistična republika Slovenija. Kot manjšinski narod pa prebivajo tudi v Italiji vzdolž jugoslovansko-italijanske meje, v Avstriji (na Koroškem in delno Štajerskem) vzdolž jugoslovansko-avstrijske meje ter na Madžarskem (Porabje) vzdolž jugoslovansko-madžarske meje.

Industrializacija, izseljevanje Slovencev, oblikovanje sedanje politično-geografske situacije, ureditev meja med evropskimi državami, še posebej med Jugoslavijo in Madžarsko – vse to je pripomoglo, da so se v obdobju zadnjih 100 let izoblikovala posebna prostorska območja, ki jih naseljujejo Slovenci. Vzroki za nastanek teh področij pa je tudi v številnih ekonomskih spremembah ter v socialno-ekonomski spremembi strukture populacije in sicer iz pretežno agrarne v urbano družbo. Vse to je pripeljalo do različnih oblik in stopenj vzajemnih kulturnih vezi med Slovenci.

V glavnem bi lahko razlikovali dva tipa področij, ki jih naseljujejo Slovenci:

a) avtohtono (matično) področje Slovencev, ki je razdeljeno na območje Socialistične republike Slovenije ter obmejna območja vzdolž jugoslovansko-italijanske meje (Furlanija-Julijska krajina), jugoslovansko-avstrijske meje (Koroška in Štajerska) ter vzdolž jugoslovansko-madžarske meje (Porabje).

b) alohtono področje Slovencev – izseljenska področja v evropskih in izvenevropskih državah – Združene države Amerike, Kanada, Južna Amerika in Avstralija.

Čeprav statistični podatki o narodnosti strukturi prebivalcev niso absolutno za-

nesljivi, vseeno lahko ocenimo, da danes prebiva v okviru Jugoslavije, po evropskih državah in ostalem svetu približno 2,4 milijona Slovencev. Ta številka označuje oz. zajema vse tiste, ki izpričujejo svojo pripadnost slovenskemu narodu z različnimi kulturnimi, ekonomskimi ter političnimi dejavnostmi ne glede na kraj bivanja. V Socialistični republiki Sloveniji (SRS) živi 1,7 milijona Slovencev, 40.000 v ostalih predelih Jugoslavije. Kot manjšinski narod pa prebiva 120.000 Slovencev v Italiji, 60.000 v Avstriji in 5.000 na Madžarskem. Iz tega sledi, da na matičnem področju prebiva 1.950.000 Slovencev. Približno 450.000 Slovencev pa kot "izseljenska" populacija prebiva v ostalih delih Jugoslavije, po evropskih državah, v Severni in Južni Ameriki in kot najmlajša izseljenska skupina tudi v Avstraliji (25.000 Slovencev). Vzroke za tako močno razpršenost Slovencev po svetu je treba iskati predvsem v specifičnih socialno-ekonomskih spremembah, ki so se vršile na matičnem področju Slovenije ter prav tako v strukturni spremembi družbe – prehod iz agrarne v pretežno urbano družbo. Če upoštevamo vse zgoraj navedene podatke, si lahko razlagamo zakaj slovenski narod, ki je sredi 19. stoletja štel 1.300.000 prebivalcev, v obdobju zadnjih 110 let ni bil v stanju vsaj podvojiti tega števila. Tako pa na matičnem območju Slovenije nismo dosegli niti številke 2 milijona prebivalcev, kar je izredno malo v primerjavi z ostalimi evropskimi narodi, ki so občutno povečali svoj narodni prirastek v istem obdobju.

Od prazgodovinskih časov pa vse do danes predstavlja matično področje, ki ga naseljujejo Slovenci, mednarodno križpotje prometnih tokov. Prav tako so

se na tem področju srečevale in mešale različne kulture: slovanska, romanska, tevtonska in ugrofinska. Slovenija je področje, kjer so se do konca druge svetovne vojne srečevali različni kulturni in teritorialni interesi. Tuja nadvlada (nemška, italijanska ter ostale) je prevladovala na tem področju vse do konca prve svetovne vojne. Podrejenost tujemu kapitalu pa je povzročila ekonomsko nerazvitost tega območja. Rast delovnih mest je bila počasnejša od rasti prebivalcev sposobnih za delo. Slovenija je z rastjo industrializacije dosegla pozitivno ravnotežje glede izseljevanja v okviru Jugoslavije šele v zadnjih dveh desetletjih. Po prvi svetovni vojni je bilo matično področje Slovenije razdeljeno med Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Jugoslavijo. V Italiji, Avstriji in na Madžarskem pa so bila področja, kjer so prebivali Slovenci kot manjšinski narod, gospodarsko nerazvita. Posledica nerazvitosti teh področij pa se je odražala v selitvi Slovencev iz teh krajev, ki pa so se pod pritiskom posredne in neposredne asimilacije morali odreči svoji kulturni in jezikovni identiteti. Glede na analize, ki so bile izvršene v zadnjih 100 letih, se je iz matičnega področja Slovenije v obdobju med 1870 in 1980 izselilo okrog 500.000 Slovencev. Od srede 19. stoletja pa do leta 1910 se je izselilo 320.000 Slovencev. Izseljevanje je doseglo svoj vrhunec v letih med 1890 in 1910 ter takoj po drugi svetovni vojni. Vzroki za izseljevanje po drugi svetovni vojni pa so bili politične in ekonomske narave. Sprememba meja med Jugoslavijo in Italijo je povzročila, da se je iz tega obmejnega področja izselilo več kot 300.000 prebivalcev italijanske, slovenske, nemške in hrvaške narodnosti. Z izselitvijo Italijanov, Nemcev in delno tudi Slovencev iz Kanalske doline se je spremenila tudi etnična struktura tega področja. Tako danes prevladujejo v Kanalski dolini predvsem Italijani, v obalnem območju Istre pa Hrvatje in Slovenci.

Nekako od zadnjih 20 let preteklega stoletja naprej lahko zasledujemo nastanek oz. oblikovanje slovenskih izseljenskih območij oz. področij izven matične domovine. Izseljevanje je že od nekdanj značilno za Slovenijo in Slovence, ki so s tem delno povečali tudi prirastek prebivalstva v evropskih in izvenevropskih državah, ki so bile v tem obdobju v procesu industrializacije. V obdobju od zadnjih 20 let preteklega stoletja pa vse do prve svetovne vojne so se Slovenci pretežno izseljevali v Združene države Amerike, v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno predvsem v evropske države in Argentino, takoj po koncu druge svetovne vojne pa v evropske države in Argentino ter tu-

di v Kanado in Avstralijo. Izseljevanje je potekalo delno kot stalna naselitev v tujini delno pa kot odhod na začasno delo v tujino.

Obdobje od konca 19. stoletja pa do polovice 20. stoletja predstavlja počasen proces spremembe agrarne populacije v neagrarno. Ta proces se je vršil na področju matične SRS kot tudi v obmejnem področju z Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Zaradi počasnega razvoja industrializacije pa je proces urbanizacije in deagrariacije potekal v Sloveniji hitreje kot v ostalih predelih Jugoslavije, a vendar počasneje kot v Italiji, Avstriji in ostalih evropskih državah.

Število neagrarnega prebivalstva se je po drugi svetovni vojni zmanjšalo tako v SRS kot tudi v sosednjih državah. Tako je bil delež neagrarne populacije podoben deležu neagrarne populacije v Italiji in Avstriji. Delež agrarne populacije je bil v Sloveniji v zadnjih 20 letih zmanjšan za približno 20%. Visoko razvite države Evrope in Zdrženih držav Amerike so potrebovale nekako 90 let, da so dosegle tako visoko stopnjo neagrarne populacije.

V 70. letih se je število delovnih mest povečevalo hitreje kot je bila stopnja rasti prebivalstva sposobnega za delo. To se je zgodilo prvič v 20. stoletju. Istočasno pa je bil presežek agrarne populacije že izčrpan. Število izseljencev je bilo v tem obdobju majhno. Zaradi hitro naraščajočega števila prostih delovnih mest so se pričeli seliti v Slovenijo delavci iz preostalih delov Jugoslavije, kateri pa v večini niso bili kvalificirana delovna sila. V istem obdobju pa je Slovenija pričela realizirati policentričen program gospodarstva, ki je baziral na bolj enakomerni ekonomski razvitosti celotnega področja Slovenije in ne zgolj nekaterih centrov. Tako so se gospodarski centri Maribora, Celja in Ljubljane pričeli širiti in oblikovati v gosto naseljena gospodarska področja po vsej Sloveniji k hitremu gospodarskemu razvoju pa je pripomoglo tudi odprtje meja. V Sloveniji je bil povdarek predvsem na pomembnosti razvija delovanja maloobmejnega blagovnega gospodarstva. To se je odrazilo na več kot 100-ih mejnih prehodih vzdolž 617 km dolge meje, skozi katere letno prestopi našo mejo 100.000.000 potnikov. Slovenija in Slovenci so tako dobili možnost za močnejšo kulturno in gospodarsko povezanost z manjšinskimi narodi, ki živijo v obmejnem področju z Italijo in Avstrijo.

Prevedla Mojca BARAGA

je gospa Knapova povedala: "Sin in hčerka sta zaposlena v Melbournu, mož pa ima delo s cementom, kamor ga pokličejo, tja gre delati, ostalo delo je v mojih rokah; živina se pase sama, drugo pa delam iz ljubezni do rožvrtu in vsega, kar vidite okrog."

Družina Knap je vredna zlate medalje, ko bi bili vsi ljudje tako pridni, ne bi nihče iskal socialne pomoči. Slovenci smo lahko ponosni naš rod. "Živeli Slovenci tu in doma, na zdravje Vam kličem iz celega srca!"

Marcela BOLE

Saj res, komu se ne bi sline pocedile ob tako ljubkem prašičku!

Za popestritev je Mici Hartman pripravila tudi srečelov. foto MEJAC

Tečaj Slovenskega Jezika

DRAGI PRIJATELJI!

Smučarski klub Skomarje je samostojna organizacija, ki organizira poleg smučanja vrsto drugih dejavnosti; ena izmed njih so tudi POČITNICE S TEČAJEM SLOVENŠČINE na Pohorju. Pripravlja jih skupaj z ustreznimi strokovnjaki različnih področij. Na ta način klub zagotavlja strokovno raven svojih storitev in prijetno bivanje v naravnem okolju.

POČITNICE S TEČAJEM SLOVENŠČINE NA POHORJU

Jezik je eden temeljnih elementov narodne in osebne identitete; še toliko pomembnejši je za mladega Slovenca, ki se je rodil in živi na tujem.

Tisoči in tisoči mladih, ki so slovenskega porekla in živijo v tujini, v rednem šolanju nimajo možnosti spoznavanja maternega jezika. V okviru projekta TEČAJI SLOVENŠČINE ZA OTROKE ZDOMCEV, IZSELJENCEV IN ZAMEJCEV organiziramo tako spoznavanje in učenje v prostoru, kjer so živeli starši, stari starši, predniki teh otrok – v Sloveniji.

Ob učenju bodo tečajniki spoznavali deželo svojih staršev: njeno kulturno dediščino, navade ljudi, naravne lepote, vsakodnevno življenje.

Tečaji slovensčine bodo v naravnem okolju Rekreacijsko turističnega centra Unior Rogla na Pohorju na višini 1517 m, 35 km oddaljen od Celja, ki ima na enem mestu posteljne kapacitete vseh kategorij v hotelih, bungalovih in depandansah. Poleg tega ima RTC Unior Rogla na voljo učilnice, športno dvorano, vse vrste igrišč (za košarko, roket, odbojko, mali nogomet, pet teniških igrišč, dve igrišči za squash, za badminton, trim kabinet), atletski stadion, hotel z bazenom in savno, ... In kar je najvažnejše: ni onesnaženega zraka in hrupa, kajti tisočletni gozdovi ne spustijo blizu ničesar, kar bi motilo njihovo spokojnost. S tem nudi RTC Unior Rogla v svoji okolici čudovite pašnike, jase in gozdove – torej možnost za rekreacijske izlete, planinarjenje, taborjenje, nabiranje gozdnih sadežev, ...

Predvideli smo tudi bivanje na turističnih kmetijah v vasi Skomarje, ki je od vrha Rogla (1517 m) oddaljena 8 do 10 kilometrov. Vsaka izmed teh kmetij lahko sprejme do 12 otrok. Ti otroci bodo na ta način z vrstniki, spoznavali življenje na kmetiji, sodelovali pri kmečkih opravilih, obiskovali vrstnike v vasi, udeleževali pa se bodo tudi rekreacije v RTC Rogla. Vse kmetije, na katerih bodo otroci bivali, so preurejene in se že ukvarjajo s turizmom. Zanje predvidevamo tečaje v šoli na Skomarju.

UČENJE

Skupine

Vsi tečajniki bodo ob prihodu opravili test iz slovenskega jezika, na osnovi

katerega bodo razvrščeni v ustrezno skupino. Skupine bodo maloštevilne (do dvanajst otrok).

V tečaj se lahko prijavi tudi popolni začetniki, katere bodo sprejeli pedagogi z znanjem tujih jezikov, v ostalih skupinah bo prevladovalo sporazumevanje v slovenščini.

Tudi program tečaja bo odvisen od razvrstitve v skupine – pri tistih z boljšim znanjem slovensčine bo poudarek na konverzaciji. Učenje bo kombinirano: v kabinetih (učilnicah) in v naravi.

Programi bodo glede na zahtevnostne stopnje sestavljeni tako, da bo ob večkratnih prihodih možno napredovati od slabšega do boljšega znanja slovenskega jezika.

Čas in urnik tečajev

Celotni program tečaja bo trajal tri tedne (alternativa 14 dni). Tečaji bodo v času poletnih počitnic – od konca junija do začetka septembra.

Urnik tečajev bo naslednji:

od ponedeljka do petka

9.30–13.00 učne ure z odmori

13.00–14.30 kosilo
14.30–18.00 interesne in športne aktivnosti ter srečanja z domačini. Po večerji – počivanje, gledanje televizije, obisk organiziranih prireditev (filmi, gledališke in lutkovne predstave, koncerti, disco).

Sobota

Daljši celodnevni izleti (spoznavanje Slovenije), taborjenje, planinarjenje ...

Nedelja

Športne igre, tekme, družabne igre, obiski staršev, sorodnikov, prijateljev in po želji udeležba pri maši v cerkvi na Skomarju.

Tečajniki bodo imeli 20 ur tečaja slovensčine. Prejeli bodo tudi pisno gradivo, po katerem bo potekal pouk glede na stopnjo njihovega znanja.

Ob koncu vsakega tečaja bo tečajnik dobil potrdilo o uspešno opravljeni stopnji usposabljanja.

ORGANIZATORJI IN ZAPOSLENI

Vsi redno in začasno zaposleni na tečajih bodo izbrani glede na strokovno usposobljenost, vzgojiteljske sposobnosti in osebne vrline.

Vsak tečaj bo imel svojega vodjo, ki bo odgovoren za izvedbo programa v skladu s cilji in vsebino.

Na vsakih 12 otrok je predviden vodnik, ki bo praktično 24 ur na dan skrbel za varnost udeležencev tečaja in bo zanje odgovoren. Vodniki bodo kvalificirani za vodenje otrok, organiziranje in vodenje rekreacije.

Učitelji – pedagogi bodo Slovenci, ki obvladajo kulturno, socialno in rekreacijsko življenje okolja, v katerem živijo. Glede na sestavo slušateljev – tečajnikov bodo znali enega ali dva svetovna jezika. Vsi zaposleni bodo otrokom vseskozi na razpolago.

SESTAVA UDELEŽENCEV

Slušatelji v tečaju bodo otroci, stari od 5 do 16 let. Za otroke od 5 do 7 let je obvezno spremstvo staršev ali sorodnikov, za otroke od 7 do 9 let pa spremstvo priporočamo. Spremljevalci otrok se bodo lahko sami vključili v jezikovne tečaje.

Udeleženci tečajev bodo predvidoma naslednji:

– otroci zdomcev iz vseh držav sveta,
– otroci izseljencev – upošteva več rodov iz vseh dežel sveta,

– otroci zamejcev (Avstrija, Italija, Madžarska)

ŠPORTNE IN INTERESNE AKTIVNOSTI

Zavedamo se, da je pomembno mladega tečajnika motivirati, in to ne le v času učenja, ampak tudi v prostem času. Zato v sklopu tečaja ponujamo raznovrsten in številen program športnih in interesnih aktivnosti, vključno z ekskurzijami.

Popoldanski čas lahko tečajniki zapolnijo s športnimi aktivnostmi in družabnimi igrami: plavanje v pokritem bazenu, igranje tenisa, atletika, igre z žogo, badminton, squash, planinarjenje, rekreacijski pohodi, taborjenje, nabiranje gozdnih sadežev, ...

V programu so različni krožki: novinarski, modelarski, slikarsko-kiparski, pravljicni, učenje kitare, ... pač glede na interese udeležencev.

Konec vsakega tedna bo športno popoldne s športnimi igrami in tekmami; ob sobotah dva daljša celodnevna izleta in dva krajša (Bled, Postojna, Piran, Maribor, Radenci, Dolenjska idr.), kombinirana z nakupovanjem.

RTC Unior Rogla razpolaga tudi z diskoteko, na željo udeležencev se lahko skupine odločijo za ogled filmskih, gledaliških in lutkovnih predstav.

NAMESTITEV IN VARSTVO UDELEŽENCEV TEČAJA

Zavedamo se izredne pomembnosti nadzora varstva otrok v tečajih. Zaradi tega se bodo morali tečajniki udeleževati aktivnosti po programu in izbrati tudi popoldanske aktivnosti. V prostem času tako ne bodo prepuščeni sami sebi, saj se bodo morali ravnati po navodilih vodnikov, ki bodo ves čas z njimi. Večerni izhodi bodo možni le v organiziranih skupinah.

Na osnovi raziskav in izkušenj, ki prihajajo iz drugih držav, nudimo namestitev v depandansah hotela. Tečajniki bodo razvrščeni po starosti v sobe s štirimi ali šestimi posteljami (na voljo so tudi dvoposteljne, vendar glede na izkušnje želijo vrstniki tudi bivati skupaj).

Deklice in dečki bodo bivali ločeno.

Na turističnih kmetijah, kjer lahko sprejmejo 12 otrok, so na voljo tri in štiriposteljne sobe.

RTC Unior Rogla ima lastno zdravstveno službo. Pri zdravstvenem varstvu otrok se bomo držali veljavnih konvencij. Za otroke iz držav, s katerimi Jugoslavija nima podpisane konvencije, bomo zagotovili zavarovanje

preko Zavarovalne skupnosti Triglav. Pogoj za tako zavarovanje je potrdilo svojega zdravnika, da otrok ne boluje za kronično ali infekcijsko boleznijo. Priložijo tudi fotokopijo potrdila o urejenem mednarodnem zdravstvenem zavarovanju.

Žepnina

Žepnino bodo tečajniki lahko zaupali v hranjenje organizatorju. V ta namen bomo izdelali posebne kartice, s katerimi bo slušatelj lahko črpal svoj denar tedensko ali po potrebi.

INFORMACIJE O POČITNICAH S TEČAJEM SLOVENŠČINE NA POHORJU

Naslov in telefonske številke za prijave v Sloveniji so navedene v dodatku k prijavnici.

Za otroke zdomcev bodo informacije posredovali na društvih in klubih zdomcev v vseh mestih po svetu pa tudi učitelji dopolnilnega pouka.

Za otroke izseljencev bodo informacije posredovala slovenska društva izseljencev v vseh mestih in državah, kjer ta društva obstajajo.

Za otroke zamejcev bodo informacije posredovala kulturna društva zamejcev v Avstriji, Italiji in na Madžarskem.

ORGANIZACIJA PRIHODA TER ODHODA

Otroci, udeleženci tečajev, bodo v Jugoslavijo prihajali z letali in vlaki. Prevoz do sprejemnega mesta bo v lastni režiji. Naši vodniki bodo otroke sprejemali: na letališčih v Ljubljani in Zagrebu ter na železniški postaji v Ljubljani ter v RTC Unior Rogla. V tujini otroke spremljajo na letališče ali železniško postajo starši, ki jim priskrbijo tudi povratno karto. Deset dni pred prihodom s telegramom sporočijo na upravo tečaja točen čas in kraj prihoda. Za identifikacijo otroka bomo otrokom po prijavi poslali ustrezen znak, ki ga bodo nosili ob prihodu. Enak znak bodo nosili vodniki, ki bodo otroke sprejeli.

Vsi udeleženci morajo priti na tečaj največ 24 ur pred začetkom.

PRIJAVLJANJE

Evidenčne prijave moramo prejeti tri mesece pred pričetkom tečaja. V prijavi po možnosti navedite kontaktni naslov v Sloveniji (naslov s telefonsko številko osebe iz Slovenije, ki bi organizatorjem pomagala ob morebitnih težavah) ter fotokopijo potrdila o urejenem mednarodnem zdravstvenem zavarovanju in zlasti domači naslov s telefonsko številko.

Ob prijavi bomo pisno potrdili sprejem v tečaj. Plačilni pogoji in cena so v prilogi.

MOŽNOSTI ZA STARŠE

Za starše otrok, ki bodo udeleženi na tečaju, obstaja možnost, da skupaj z otroci preživijo čas svojega dopusta v istem turističnem centru ali v bližnjih penzionih kmečkega turizma.

Svoje bivanje lahko uredijo pri organizatorju tečaja v Sloveniji, ki bo za njih pripravil poseben program in cene.

S spoštovanjem,
Martin Grum

SLOVENSKI JEZIK

Slovenski jezik pripada skupini južnoslovanskih jezikov in je tudi uradni jezik v Sloveniji, republiki na severo-zahodnem delu Jugoslavije.

Slovske manjšine v Italiji, Avstriji, Madžarski govorijo slovensko, prav tako pa tudi Slovenci, ki so migrirali v druge dežele po svetu; (Italija 120.000, Avstrija 60.000, Madžarska 5.000, ZDA 300.000, Argentina 30.000, Avstralija 25.000, druge evropske dežele 100.000 ter po sosednjih republikah v Jugoslaviji 41.000).

V Avstralijo so Slovenci pričeli prihajati po drugi svetovni vojni. Največ se jih je naselilo v Melbourne in Sydneyu. V Melbourne jih je naseljeno 8.000. Prva slovenska manjšinska šola v

Avstraliji je bila ustanovljena 1960. Po letu 1970 so se začele porajati druge slovenske šole v Diggers Restu (SK Jadransko), Springvale (SK Planica), Geelong (SK Geelong) in na Elthamu (SK Melbourne).

Leta 1976 so bili narejeni prvi koraki z namenom, da bi predstavili slovenski jezik kot postranski šolski predmet v S.S.M.L. v Viktoriji. Pripravil se je učni načrt, iz Slovenije pa so nam poslali pripravne učne knjige. Formirala se je Slovenska učiteljska zveza. Uradno učenje se je začelo leta 1977 v Box Hillu, Maribyrnongu in na Visoki univerzitetni šoli. V naslednjih letih smo imeli slovenski pouk v treh novih centrih: Altoni, Dandenongu in Geelongu. Slovenski jezik je postal drugorazredni predmet na H.S.C. leta 1980. V.S.L. pouk je pomemben pri ohranitvi slovenskega maternega jezika.

Slovenski jezikovni učbenik uporabljen pri slovenskem pouku je bil Slovenian Language Manual iz ZDA. Leta 1984 smo v Melbourne objavili Slovenian Literary Reader, ki ga zdaj uporabljamo na vseh stopnjah, vključno V.C.E. Avdio trakovi so bili posneti z izbranim tekstom iz S.L. Reader, prav tako pa smo pripravili posnetke slovenskih narodnih pesmi.

Število vpisanih se zmanjšuje, kajti druga generacija študentov je odrasla, novih emigrantov iz Slovenije pa ni dovolj za oživetje slovenskega pouka. Slovenski jezik se še vedno poučuje v Box Hillu, North Geelongu in Thomastownu v High School Centru.

Slovenski jezik se v avstralskih višjih šolah ne poučuje, kogar pa zanima se lahko uči PRIMERJALNO SLAVISTIKO na MONASH UNIVERSITY.

Prijavnice dobite na našem uredništvu!
Tel.: 436-5238 ali 435-5336!

Specialist for kitchens

**Heidelberg
Cabinets**

and vanity units
Pty.Ltd.

FRANK ARNUŠ

7 Longview Crt., Thomastown,
3074

Tel.465 0263 Tel.459 7275

Zdravniški kotichek

Če vzamemo v roke kako zdravniško knjigo, bomo v poglavju o pojavih staranja brali o raznih boleznih, ki spremljajo naraščajoče obrabljanje organizma. Vedno hujše kostenje hrustančnih ploščic in popuščanje prožnosti vezi napravijo telo bolj toga, okostje pa se upogne. Gibljivost sklepov popušča, postane težavnejše in pogosto boleče, tudi hoja postane negotova in dobimo občutek, kakor bi človeku primanjkovalo sklepne maže. Tega še okrepi občasno škripanje v sklepih. Spomin popušča in naraščajoče zapenjanje žil veča krvni pritisk.

Človek ne prenese več večjih telesnih naporov in močnega sončenja; to lahko izzove napade vrtoglavice z nevarnostjo za kap.

Tako približno se glasijo opisi, ki slehernemu, ki ima za seboj svojih 60 pomladi, lahko vzamejo nekaj veselja do življenja. Ali pa mora res tako biti? Ali je takšna usoda za slehernega nesprenmenljiva? Če se ozremo po še starejših, najdemo 80-letnike, ki imajo napon in svežino, kakor je nima niti vsak pri petdesetih. Ob tej priložnosti se nehote spominjam sestre svoje babice, ki je pri 96 letih še brez naočnikov brala časopis. Njen spomin in duševna svežina sta bila presenetljivo dobra in njeno stanje je name še kot mladeniča vedno na novo napravilo velik vtis.

PAMETEN NAČIN ŽIVLJENJA

Če opazujemo življenje takih ljudi nekoliko od bliže, vedno ugotovimo naslednje značilnosti. Takšni ljudje žive preprosto in zmerno. Delajo in se ne odpovedo času za počitek in sprostitvev. Privoščijo si tudi dovolj spanja in znajo zvečer v pravem pomenu besede leči k počitku. To pomeni, da dnevne vtise docela izključijo in tudi ne prenašajo s seboj nobenih skrbi. Znajo premagovati neprijetnosti življenja s potrpežljivo radostjo in se z njimi preveč ne ukvarjajo. Skrbi polnih bremen se lotijo preprosto in odločno in jih navadno naglo odpravijo. Tako staranja sicer ne

preprečijo, notranje pa ostanejo mladi in gibki. Takšni ljudje se zadovoljijo v starosti z doseženo življenjsko zrelostjo, ki jim nadomesti prednosti mladostne spretnosti in moči. Tudi če postanejo zelo priletni, jim to pomaga, da zmerno uporabljajo zaloge moči in jih ne zapravljajo z nekoristno vnemo brez haska. Res pa je umetnost, da se človek preveč ne jezi in se ne vdaja mnogim zlovoljenostim, temveč hvaležno ceni vse lepo. To nam je v pomoč in nam lepša večer življenja.

So priletni ljudje, ki vsak dan hodijo na sprehod in se ob tej priložnosti nadihaajo dovolj kisika. Danes je že skoraj umetnost, da ob avtocestah najdemo steze, na katerih ni vozil, ki se vrinjajo vsepovsod in ne morejo osvojiti le še ozkih stezic prek travnikov in posameznih gozdnih poti. Priletnim ljudem, ki se varujejo avtomobilskih plinov in si iščejo samote v naravi, bodo v prid gibanje, zdrav zrak in vdihavanje kisika. Hrana priletnih ljudi naj bo zmerna in naravna in z malo maščob. Beljakovin naj bo v hrani malo, da more nastajati le malo holesterina.

Izkušnje dokazujejo, da je mogoče odložiti normalne pojave staranje s spretnimi, naravnimi nasprotnimi ukrepi leta in desetletja. To pa le, če se ne nalezemo galopa našega časa, temveč se vedno spominjamo Goethejevih besed, da bo šlo v starosti vse počasi in premišljeno. Prehod iz velike zaposlenosti v mirno obstajanje ni vsakomur lahek. Nasprotno, marsikateri tarna, ko se mu približa doba težav, in se z vsem težko sprijazni. Strinja pa se docela s Salomonom, da so to leta, ki človeku niso povšeči. Zato je opominjal tisti modri človek starega veka mladino z besedami: "Spominjaj se konca v svoji mladosti, predno pridejo težavni dnevi in se približajo leta, o katerih boš dejal: prav nič mi niso všeč." Tisti, ki bo do visoke starosti imel pravilen odnos do vsega naravnega, se ne bo pritoževal nad starostnimi težavami, kajti njegovo srce bo ostalo mlado.

dr. A. Vogel
LJUDSKI ZDRAVNIK

In še utrinki iz veselega pustovanja
v Slovenskem društvu Melbourne iz Elthama.

Iz zaupnih virov smo izvedeli, da so to zelo znani pari in sicer od leve proti desni: Stane in Mary Prosenak, Milena in Jože Brgoč.

Mandeljeva vnuka: Michelle Hervatin in Martin Tegelj.

Elthamski prestolonaslednik Michael Prosenik z mamico.

Teh pa še policija ni mogla razkrinkati.

SLOVENSKO DRUŠTVO CANBERRA Inc.

sporoča in izreka dobrodošlico vsem rojakom, ki so na začasnem obisku v Canberri ali njeni okolici, da se ustavijo in obišejo naše slovensko društvo na naslovu Irwing Street, Phillip (Canberra) A.C.T., kjer vam poleg dobre domače in izbrane hrane nudijo še razne turistične informacije o samem mestu in okolici in mogoče peljejo tudi na krajše izlete.

Klub je odprt vsak dan (vključno sobote, nedelje in praznike, razen velikonočnega petka in božičnega večera) od 11.30 dopoldan do 23.45 ure zvečer.

Ves čas obratovanja je odprta tudi točilnica, kjer so na razpolago številne slovenske pijače.

Z okusno domačo pripravljeno hrano pa se lahko zadovoljite vsak dan od 18. do 21. ure zvečer, ob nedeljah pa tudi za kosilo od 12. ure do 14. ure in za večerjo od 18. ure dalje. Torej dober tek!

Naša telefonska številka pa je (062) 82 1083.

DOBRODOŠLI!

SLOVENIJA VAS PRIČAKUJE!

POLETI DO LJUBLJANE, TRSTA in ZAGREBA
/enako do RIMA, BEOGRADA, FRANKFURTA.

Zelo dobre ekonomske prilike za obisk
lepe Slovenije. in vse strani sveta...

Obrnite se na nas čimpreje, da vam lahko pomagamo pravočasno dobiti
potni list in jugoslovansko vizo!

Ne pozabite, da je že od leta
1952 ime GREGORICH dobro
poznano in na uslugo vsem, ki
se odpravljajo na potovanja!
PRIDEMO TUDI NA DOMI

ERIC IVAN GREGORICH
DONVALE TRAVEL

1042—1044 Doncaster Road,
EAST DONCASTER, Vic. 3109
Telefon: 842 5666 (vse.ure)

(Licence No. 30218)

ROJAKI, KI ŽELITE PRISTNIH KRANJSKIH
ALI SLOVENSkih PLANINSKIH KLOBAS
IN DOMAČEGA PREKAJENEGA MESA' . . .

OBRNITE SE NA SLOVENSKO PODJETJE

JOHN HOJNIK SMALLGOODS

PTY. LTD.

209—215 St. George's Road, North Fitzroy, 3068

Tel.: 481 1777

Postreženi boste v domačem jeziku

- Quality Offset and Letterpress Printers
- Creative Designers
- Gold Stamping
- Raised Printing

107 PALMER STREET RICHMOND 3121
Tel (03) 429 9122 (5 lines) Fax (03) 428 6205

ZA VSE TISKARSKÉ USLUGE
SE PRIPOROČATA
DRAGO - DANICA ZOREC

A.&E. KODILA

CONSTRUCTION PTY.LTD.

66 Millicent Ave, Bulleen
Tel.850 8658

F. LIKAR NOMINEES Pty. Ltd.
T.A. Ascot Moonee

RADIATOR SERVICES
560 Mt.Alexander Road, Ascot Vale.

POPRAVLJAMO
vsakovrstne motorne hladilnike-radiatorje
Tel. 370 8279 - A.H. 337 2665

Money Guidance

PTY.LTD.

(Licensed Securities Dealers)

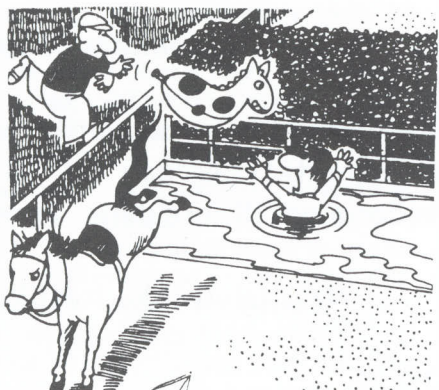
Stan M.L. Penca AASA, CPA
Director

Retirement Planners

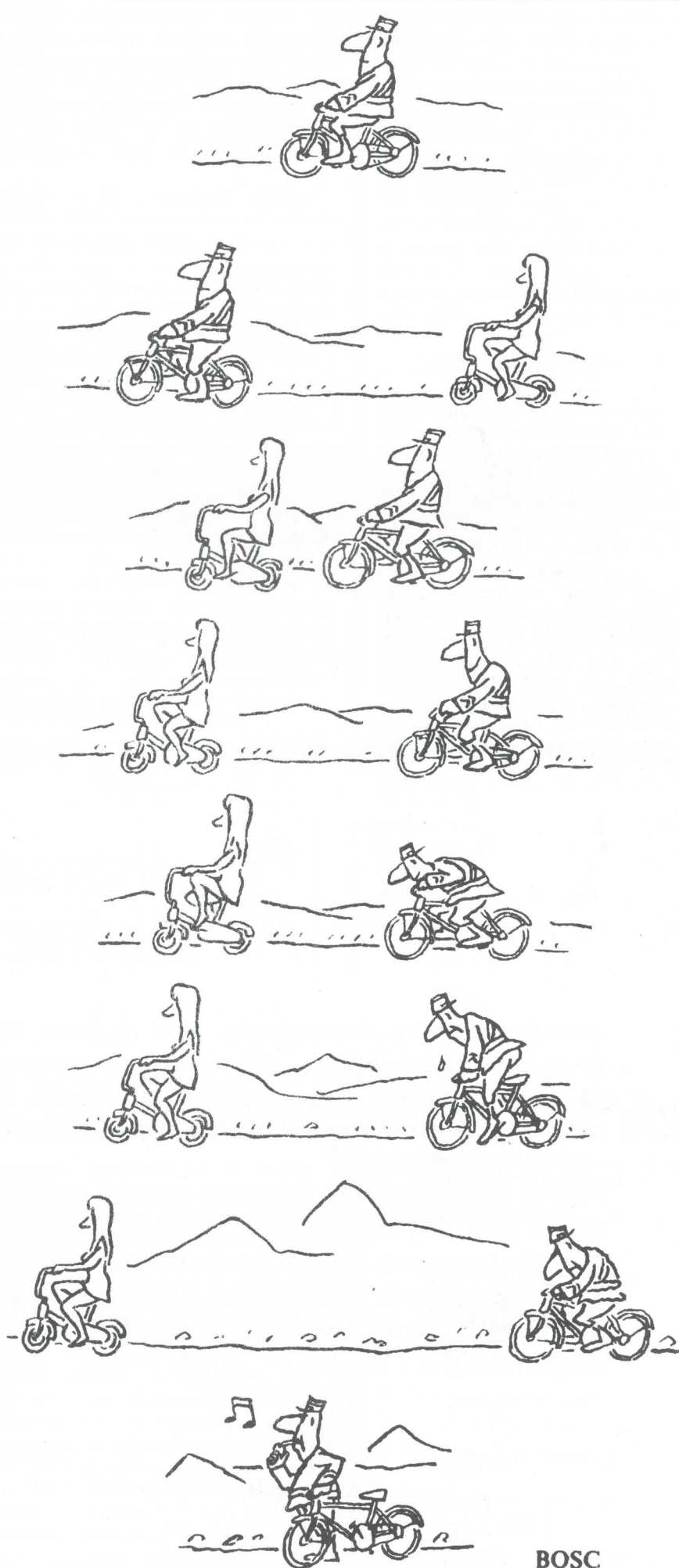
Financial Planners

Superannuation Consultants

Tel.: 387 7055

Brez besed

BOSC

V letoviškem kraju
vpraša Janez domačina:
»Povejte, sonca tu najbr-
že nikoli ni videti, kaj?«
»Pač, pač,« zamrmra
domačin v odgovor, »mo-
rate pač tedaj priti, ko si-
je...«